MIMOŠKOLSKÝ ŽIVOT ŠTUDENTOV • REPORTÁŽ ZO STREČNA

ZUMAG

Časopis študentov Filozofickej fakulty KU v Ružomberku | Ročník XI. | Číslo 3 (december 2013) | 0,50 €

erasmus
Porto

film
Chris Nolan

šport
ZOH v Soči

rozhovor
Junior z Fun rádia

KU TELEVÍZNE NOVINY

V PREMIÉRE
KAŽDÚ DRUHÚ STREDU
O 20:00

NA MEDIA.KU.SK

Učiť sa, učiť sa a prečítať si nový ZUMAG

Pamätáte si ešte na Harryho Pottera, na tú časť, kde Hermiona dostala časovrat, aby mohla stihnúť viacero hodín naraz? Ak áno, potom mi iste dáte za pravdu, že taký prístroj by sa zišiel zrejme každému študentovi. Zvlášť v tomto období. Mnohí z nás si ešte ani nestihli zapamätať, v ktorej miestnosti majú mať hodiny a už musia bojovať s Abakusom a prihlasovať sa na skúšky. Okrem toho dobiedza aj mama a súri nás zdobiť medovníky, veď Vianoce sú už za dverami. Ach, ty stres študentský...

Tri mesiace ubehli ako voda. Od 16. septembra do 13. decembra študenti KU zapĺňali chodby fakúlt, poctivo chodili na každú prednášku či cvičenie (nesmejte sa, naozaj sa našli aj takí) a prestávky medzi hodinami si krátili kávou v Unicaffé. Slávnostne otvorili novú knižnicu, úspešne zvládli svoj boj o dlhší otvárací čas a svojimi (ne)vedomosťami tešili celý učiteľský zbor.

A teraz je tu opäť to obdobie, kedy sa treba začať tváriť inteligentne. Treba vytiahnuť zaprášené knihy, obísť stres a na skúške všetkým ukázať, čo je v nás. No kým mnohí frflú, nájde sa aj pár študentov, ktorí si tento čas vychutnávajú. Prečo? Lebo ich čakajú posledné skúšky v živote (aspoň tie vedomostné). Lúčia sa s univerzitou a pri písaní svojich diplomových prác rozmýšľajú, aké to bude za dverami školy. Držíme im palce.

Samozrejme, držíme ich aj všetkým mladším študentom a prajeme im, aby skúškové obdobie zvládli čo najlepšie. Možno im v tom pomôže aj nové číslo obľúbeného študentského časopisu, opäť nabité zaujímavými článkami. Zamerali sme sa na mimoškolský život študenta v Ružomberku. Je odkázaný len na sedenia na intráku, alebo mu mesto ponúka viac? Študentov naladených na FUN radio poteší rozhovor s Juniorom. Možno prezradí aj to, kde nechal Marcela. Inak, keď sa povie Strečno, tiež sa vám v mysli vynoria len nešťastné dopravné nehody? To treba zmeniť. Povinne nalistovať reportáž a prečítať si článok Andreja Kuzmányho. O tom, ako sa študuje v Portugalsku, nám prezradí "takmerštudentka" KU.

A keď už spomínam tie Vianoce, viete, kedy vznikla Tichá noc, aká je najhranejšia vianočná pieseň a čo vlastne symbolizuje imelo? Tieto (a mnohé iné) informácie nájdete v rubrike Vedeli ste, že...

Redakcia v rámci psychohygieny odporúča striedať poznámkový blok so ZUMAG-om. Učiť sa treba, ale všetkého veľa škodí.

Rovnako vám v menej celej redakcie prajem požehnané vianočné sviatky, nech ich prežijete naozaj radostne a všetky materiálne malichernosti dáte bokom (nech je vám rodinný kruh bližší ako darčeky). Do nového roku prajem veľa zdravia, šťastia, lásky a úspechov, nech sa vám splnia všetky sny a nech život stojí za to.

Nikola Kokiová
šéfredaktorka

foto: Veronika Matejová

ZUMAG

ČASOPIS ŠTUDENTOV
FILOZOFICKEJ FAKUTLY
KATOLÍCKEJ UNIVERZITY
V RUŽOMBERKU

ČÍSLO 3 | DECMEBER 2013
ROČNÍK XI | CENA 0,50 €

šéfredaktorka:
Nikola Kokiová

zástupca šéfredaktorky:
Jakub Habas

editori:
Imrich Gazda, Pavel Izrael

fotoeditor:
Veronika Matejová

redakcia:
Simona Adamcová, Michaela Adamčíková, Klára Baranová, Daniela Bučková, Barbora Ďuračková, Miroslav Gejdoš, Katarína Gočová, Jozef Gruchalák, Marija Hekelj, Simona Ivančáková, Andrej Kuzmány, Jakub Liška, Jaroslav Maliňák, Martina Strečková, Lívia Šimčeková, Lukáš Timko

jazyková redakcia:
Katarína Grenčíková, Michal Badín

grafická úprava a sadzba textu:
Jakub Habas

vydavateľ a tlač:
Katedra žurnalistiky Filozofickej fakulty, Katolíckej univerzity v Ružomberku

Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu textu.

Vaše pripomienky a návrhy nám môžete zasielať na casopis.zumag@gmail.com alebo na facebooku Časopis Zumag

Názory a tvrdenia v tomto časopise nevyjadrujú oficiálne stanovisko Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku

archív starších vydaní:
www.media.ku.sk

Westernová katedrovica

Tohtoročná žurnalistická katedrovica sa niesla vo western štýle. „Spočiatku sme chceli retro, no potom sme sa dozvedeli, že táto téma bola pred niekoľkými rokmi," povedala moderátorka Mária Gajdárová. V programe nechýbal tanec vyučujúcich, scénky, chvíľka poézie, tombola či súťaže s prvákmi. „Staršie ročníky obohatili program videami a hudobnou vložkou," dodala organizátorka Terézia Murcková. Na konci programu druháci odovzdali prvákom putovné žezlo, ktorým ich oficiálne zaradili do života univerzity.„Nečakala som taký pestrý program. Vyučujúci boli super, pretože sa zapájali do súťaží spolu s nami. Teším sa na budúci rok, keď bude príprava programu na nás,"zhodnotila prváčka Martina. Obľúbené katedrovice v uplynulých týždňoch pripravili aj študenti histórie, psychológie či angličtiny.

Ivana Vreštiaková

Študenti darovali krv

Bývalú budovu rektorátu na Námestí Andreja Hlinku využíva od začiatku novembra fakulta zdravotníctva. „Hlavným dôvodom presťahovania rektorátu je, že centrálna administratíva bola dlhodobo v inej časti mesta, ako dve fakulty – filozofická a pedagogická. Bola teda mimo študentov, pedagógov, ale aj mimo diania na univerzite," povedal hovorca KU Vladimír Buzna, ktorý ozrejmil, že ďalším dôvodom sťahovania bola aj potreba väčších administratívnych a výučbových priestorov pre fakultu zdravotníctva.Dnes rektorát sídli v novej univerzitnej knižnici, čo študenti veľmi kvitujú.

Michaela Belkoťáková

ARRA potvrdila kvalitatívny rast KU

Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA) aj tento rok vyhodnocovala vývoj kvality slovenských vysokých škôl. Hodnotených bolo 109 fakúlt, medzi nimi aj fakulty KU.

Rebríčky fakúlt zostavuje ARRA podľa nezávislých hodnotení a verejne dostupných a overiteľných dát jednotlivých vysokých škôl. Fakulty KU boli za rok 2012 posudzované v skupine filozofické, pedagogické, teologické a lekárske odbory.

Spomedzi fakúlt KU opäť najlepšie skončila filozofická. Vo svojej kategórii obhájila štvrtú priečku. Najvyšší posun zaznamenala v oblasti poskytovania grantov. Naopak, záujem o doktorandské štúdium sa znížil a zároveň tak oslabil fakultu. Najlepšou filozofickou fakultou sa stala žilinská fakulta humanitných vied.

Pedagogická fakulta KU sa posunula z ôsmej priečky na šiestu, najmä vďaka získaniu väčšieho množstva zahraničných grantov. Fakulta zdravotníctva sa v skupine lekárskych vied umiestnila na siedmej pozícii. Oproti minulému roku je to posun o dve miesta nahor. V tejto skupine obsadila prvé miesto martinská Jesseniova lekárska fakulta.

Teologická fakulta v skupine teologických odborov klesla zo štvrtej na piatu priečku. V tejto skupine sa na prvej pozícii

umiestnila Teologická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave. Tento rok sa na slovenské vysoké školy po prvýkrát v histórii hlásilo menej uchádzačov ako bol plánovaný počet prijatých. ARRA predpokladá, že tento trend bude pretrvávať do roku 2020.

Mária Šumichrastová

Študenti KU plesali na historickom bále

KU sa vrátila v čase. Katarínsku zábavu spestrili historické kostýmy a dobová hudba.

Študenti a priaznivci KU mali možnosť zúčastniť sa tradičného historického bálu, ktorý pripravilo Univerzitné pastoračné centrum Jána Vojtaššáka (UPaC). „Historický ples má svoju tradíciu od založenia UPaC. Koná sa pravidelne každý rok," povedal správca UPaC Róbert Slotka. Nápad priniesol jeho predchodca Jozef Žvanda, ktorý predtým pôsobil v Košiciach, kde bol ples tradíciou.

„Je pekné, že si všetko robíme sami, že zvukári aj DJ sú študenti našej univerzity. Všetko sa rieši dobrovoľne," povedal moderátor večera Samuel Štefan Blahút. Každý, kto prišiel v historickom odeve, dostal grátis tombolový lístok. „Na tento historický bál chodím pravidelne už štvrtý rok. Človek sa vytancuje, spozná nových ľudí, stretne starých kamarátov. Je to pekná akcia, kde je slušná zábava," zhodnotila študentka Lenka.

Tohtoročný ples sa niesol v znamení 13. storočia. V tejto dobe pôsobili významní svätci ako Albert Veľký, po ktorom je pomenovaná univerzitná kaplnka, Tomáš Akvinský či František z Asissi. V tom čase vznikli aj prvé univerzity v Bologni, Paríži, Padove či v Oxforde.

Ivana Vreštiaková

foto: Martin Buzna

Vznikla študentská televízia Unica

Názov novej televízie si študenti vybrali v internetovom hlasovaní. Na prvej redakčnej rade zvolili šéfredaktora a diskutovali o nových reláciách.

Popri spravodajských príspevkoch z univerzitného prostredia začali študenti žurnalistiky v tomto akademickom roku vyrábať nové publicistické relácie. K Televíznym novinám KU tak pribudla diskusná relácia Na slovíčko a filmová relácia Filmshot.

„Zatiaľ sú tieto dve relácie občasníky, nebudú vychádzať pravidelne. Či sa to zmení, bude závisieť od študentov, ako sa im budú páčiť a ako sa uchytia," poznamenal Peter Kravčák, ktorý na katedre žurnalistiky vyučuje televíznu tvorbu. Dodal, že podnet na rozširovanie televíznej tvorby vzišiel nielen z katedry, ale samotní študenti sa chceli posunúť niekam ďalej.

Spomenuté televízne formáty by mali tvoriť základ vysielania TV Unica, ktoré by sa naplno malo rozbehnúť v ďalšom akademickom roku. Za šéfredaktora novej televízie si študenti zvolili Jakuba Kršku, študenta druhého ročníka magisterského štúdia

Už čoskoro by mala vzniknúť aj internetová stránka unica.ku.sk, kde záujemcovia nájdu všetky relácie a ďalšie informácie na jednom mieste. Peter Kravčák spomenul, že prestavbou by mali prejsť aj stránky ďalších študentských médií – časopisu Zumag a Pulz rádia.

Ján Zošák

Šéfredaktor Forbesu Porubský: Čísla nudia, príbehy nie

Šéfredaktor slovenského Forbesu Juraj Porubský hovoril o problémoch ekonomickej žurnalistiky.

Koncom novembra navštívil katedru žurnalistiky šéfredaktor slovenskej mutácie Forbesu Juraj Porubský. Témou prednášky a následnej diskusie bola ekonomická žurnalistika.

Nielen v nej podľa Porubského platí, že „čísla nudia, ale príbehy nie. Hľadajte príbehy relevantné, nie samoúčelné". Zároveň je potrebné vyhýbať sa plytkým informáciám: „V dnešnej dobe víťazí povrchnosť. Dostávame veľa povrchných informácii, ktoré nemajú nič spoločné s hĺbkou."

Obzvlášť náročné je to v čase klesajúcich finančných príjmov a zvýšených pracovných výkonov. „Kedysi piati novinári pracovali na dvoch novinových stranách. Dnes piati novinári pracujú na štyroch stranách a zároveň musia pracovať s internetom a ďalšími zdrojmi," vysvetlil Porubský.

Podľa šéfredaktora Forbesu by sme akúkoľvek vec, ktorej sa venujeme, mali tvoriť, ako keby to bolo dielo. Veci, na ktoré kladieme najmenší dôraz, si totiž ľudia neraz všimnú ako prvé. „Ľuďom stačí titulok a prvý odsek," zdôraznil Porubský.

Juraj Porubský študoval na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Začínal v denníku Pravda ako ekonomický redaktor, v roku 2007 sa stal vedúcim domácich udalostí. Od roku 2009 pôsobil ako šéfredaktor denníka Pravda. Na čele slovenského vydania Forbesu stojí od roku 2010.

Miriama Rybovičová

Zdravotníci v novom

Bývalú budovu rektorátu na Námestí Andreja Hlinku využíva od začiatku novembra fakulta zdravotníctva. „Hlavným dôvodom presťahovania rektorátu je, že centrálna administratíva bola dlhodobo v inej časti mesta, ako dve fakulty – filozofická a pedagogická. Bola teda mimo študentov, pedagógov, ale aj mimo diania na univerzite," povedal hovorca KU Vladimír Buzna, ktorý ozrejmil, že ďalším dôvodom sťahovania bola aj potreba väčších administratívnych a výučbových priestorov pre fakultu zdravotníctva.Dnes rektorát sídli v novej univerzitnej knižnici, čo študenti veľmi kvitujú.

Jana Strečková

Erasmus zmenil názov

V priestoroch univerzitnej knižnice sa 20. novembra konal informačný seminár s názvom Erasmus. Rovnomenný program umožňujúci štúdium alebo stáž v zahraničí sa po novom bude volať Erasmus+. Informácie, kde všade môžu študenti vycestovať a čo všetko je potrebné pred pobytom absolvovať, študentom poskytli Lucia Kravčáková a Michaela Moldová Chovancová z Oddelenia pre zahraničné vzťahy a mobility KU. „V dnešnej dobe ťažko nájdete niečo zadarmo, a práve Erasmus+ je príležitosť bezplatne študovať a zdokonaľovať sa," zdôraznila Moldová Chovancová. Počas semináru sa o svoje skúsenosti podelili aj študenti, ktorí už v rámci tohto programu vycestovali do zahraničia. Najviac študentov odchádza na študijný pobyt do okolitých krajín.

Martina Púpavová

foto: Jakub Krška, Martin Buzna, international.deu.edu.tr

Zlý, horší, Kotleba

Druhé kolo župných volieb bolo samé prekvapenie. Navyše plné paradoxov. Zaskočení profesionáli, ktorí profesionálne nič neriešia, zostali s otvorenými ústami.

Nestáva sa každý deň, aby to nejaká čierna ovca všetkým natrela. A nie len tak hocijako, ale rovno na celej čiare za najvyššej volebnej účasti na Slovensku. Obvinenia, kto za to môže, padajú z každej strany – sprava i zľava. Celá situácia komicky pripomína jednu Ezopovu bájku o líške a hrozne. Keď líška nevie dosiahnuť na hrozno, po ktorom veľmi túži, tak povie, že aj tak bolo kyslé. A to všetko len preto, aby zmiernila pocit zlyhania.

Voľbou Kotlebu je tu niečo, čo tu ešte nebolo. Nad „tradičnými" politikmi, ktorí sa s najväčšou pravdepodobnosťou vyznačujú nejakými super schopnosťami, vďaka ktorým vedia zvládať až neúnosne veľa funkcií a z ktorých človek môže mať pocit, že na funkcionárske stoličky sú snáď doživotne prilepení, vyhrá voľby označovaný extrémista. Okrem Pavla Freša je jediný, kto porazil SMER-SD.

Marián Kotleba |

Intelektuáli, komentátori, analytici, všetci možní aj nemožní politici a rôzni odborníci bijú na poplach a vykresľujú drámu neskutočných rozmerov. Všetko len preto, že sa voliči nesprávali podľa ich skostnatených predstáv a akéhosi pradávneho vzorca. Ak nezaberie táto dráma, tak jednoducho všetko zvalia na frustrovaných, znechutených a hlúpych voličov, pričom ich za výsledok volieb doslova lynčujú pod kopytami médií. Zabúdajú však na jeden dôležitý a nezanedbateľný aspekt.

Doteraz nevystupoval Marian Kotleba ako verejný činiteľ. To znamená, že mohol robiť všetko, čo mu zákon nezakazoval. Od nástupu do úradu bude môcť robiť len to, čo mu zákon dovoľuje a na čo bude mať kompetencie. V tom je diametrálny rozdiel, na ktorý zrejme všetci pozabudli. Súdia ho ako občana, aktivistu.

Za svoj úspech môže Kotleba vďačiť viacerým faktorom. Jedným z nich je často používané a veľmi obľúbené fastfoodové slovo, ktoré dokáže nasľubovať hory-doly, ale splniť nevie takmer nič. Všeobecne známe, akosi abstraktne vzdialené slovo sociálny, ktoré s obľubou používajú slepí tunelujúci krtkovia skrývajúci sa ešte vzdialenejšie a abstraktnejšie slovo – istoty.

> ***"Kotleba je okrem Pavla Freša jediný, kto porazil SMER-SD."***

Ďalším faktorom, ktorý nahral Kotlebovi do karát, bolo informačné geto médií a ich čoraz viac stupňujúca sa arogancia v rozhodovaní o tom, komu dajú či nedajú priestor.

Rovnako nemôžeme opomenúť emocionálnu stránku voličov a rómsky problém, ktorý, samozrejme, zohral dôležitú úlohu. Kotleba systematicky poukazuje na to, že chýba rovnosť pred zákonom. A podarilo sa mu to! Ľudia sa ako obete falošnej agendy boja na to poukázať, pretože automaticky budú obvinení z rasizmu. Teraz budú mať niekoho, kto na to poukáže za nich. Pretože vyjadrovať sa k vandalizmu alebo fyzickým útokom či ďalším trestným činom Rómov je na Slovensku čosi neslýchané a automaticky označované za intoleranciu. Najmä ľuďmi kdesi za horami za dolami, od stola, ktorí s takýmito problémami neprišli nikdy do kontaktu. Akurát tak na papieri.

Rómska otázka je reálnym problémom, ktorý trápi mnoho rodín. Svojho času aj Robert Fico, ktorý Kotlebu dnes tak démonizuje, stavil na túto kartu. Zrejme na to zabudol. Tak ako všetci. Veď skleróza je typickou diagnózou politikov.

Klára Baranová

pulz rádio
pulzradio.ku.sk

foto: tvnoviny.sk

Výsmech vo voľbách

Je po voľbách. Žiadne prekvapenia sa nekonali. Strana Roberta Fica opäť potvrdila stabilnú voličskú základňu a predpokladaná nízka volebná účasť bola ešte slabšia, než sa predpokladalo.

Šesť z ôsmych nominantov SMER-u na župana získalo výraznú podporu voličov, traja už v prvom kole. Jednu z porážok ľavica utrpela v Bratislavskom kraji, kde Pavol Frešo prevalcoval Moniku Flašíkovú-Beňovú. Ani pravicový charakter Bratislavy však nikoho neprekvapil.Je ale naozaj zarážajúce, ak nie rovno nepochopiteľné, že z každej strany počuť spŕšku nadávok na súčasného premiéra, no pri každom prieskume verejnej mienky mu občania preukazujú neobvyklú podporu. Je to ukážka voličskej nevyspelosti. Prejavom racionálneho voliča je totiž príslušnosť k určitej strane či ideológii, ktorú si vie aj odôvodniť. No na Slovensku sa volí a hovorí iné.

Dvadsaťpercentná účasť Slovákov na voľbách je dôkazom nezáujmu voličov o regionálnu politiku. Mnohí sa odvolávajú na pozostatok komunistickej éry, no pravdou je, že mnoho Slovákov nie je s politikou regiónov oboznámených. Čoraz častejšie sa ozývajú hlasy presadzujúce zrušenie volieb do VÚC. Ľudia za funkciou župana totiž vidia len ďalšie výdavky štátu, ktoré by sa mohli použiť na iné účely, napríklad na opravu

ciest. Podľa verejnej mienky je funkcia župana úplne zbytočná a prikláňa sa k návrhu vytvoriť tri kraje. Sú tieto snahy občanov krokom späť ku centralizácii?

Ďalším, na prvý pohľad prekvapivým výsledkom volieb, je Marián Kotleba, ktorého slovenská politická verejnosťoznačuje za extrémistu. Po jeho úspechu vo voľbách v Banskobystrickom kraji zdvíha pravica ako aj ľavica varovný prst a ukazuje na nacistické Nemecko. No pre samotných voličov táto skutočnosť až taká prekvapivá nie je a odkazujú vláde, že má len to, čo chcela. Kotleba je totiž jasným odkazom od občanov, ktorých už unavuje dvadsaťročná nečinnosť vlád vo veci riešenia rómskej otázky. Tá zašla až tak ďaleko, že v niektorých častiach sa cítia byť bieli občania ohrození. Ak sa sociálny systém čoskoro neprestaví, je možné, že pravicový extrémizmus zapustí korene ešte hlbšie. Svedčí o tom aj súčasná celoeurópska politika.

Na Slovensku máme štyri a pol milióna oprávnených voličov. No k urnám neprišiel ani milión. Je teda otázne, či zvolených županov a poslancov môžeme považovať za naozaj legitímnych víťazov. Politické strany si sami nastavili pravidlá, a tak náš právny systém považuje 20 percent voličov za postačujúci na určenie výsledkov. Tak sa z občana môže stať župan aj napriek letargii voličov, pokojne postačí podpora širšej rodiny a blízkeho okolia.

V čase, keď politici na Slovensku „bojujú o každý centimeter demokracie", je to výsmech ich pokrytectvu. Dokonca je to karikatúra celej demokracie. Neúčasť voličov na voľbách do VÚC je tak prejavom vzdoru a odporu voči byrokratickým aparátom, ktorých cieľom je len rozkrádať štátny majetok.

Nikola Kokiová

Chaos v súdnych rozhodnutiach

V spoločnosti sa nahlas polemizuje o slovenskom súdnictve. Závažné trestné činy boli vo viacerých prípadoch potrestané podobne ako krádeže či útoky na verejného činiteľa.

Na základe medializovaných prípadov sa zdá, že slovenské súdy sú nekompromisné v prípadoch, kde by mohli zobrať do úvahy predchádzajúcu beztrestnosť či nízky vek páchateľa. Na druhej strane, v iných kauzách zohľadňujú všetky poľahčujúce okolnosti.

Ako ukážka nie príliš citlivého posudzovania trestných činov slúži dvojica nedávnych rozsudkov týkajúcich sa násilného správania hokejistov. Prípad Ladislava Ščurka začal v roku 2008, keď došlo k vražde hokejového rozhodcu. Krajský súd v Košiciach už dvakrát Ščurka odsúdil z úkladnej vraždy, no proces sa opakoval a podľa najnovšieho verdiktu z októbra 2013 si na základe poľahčujúcich okolností posedí za mrežami šesť rokov. Ďalší hokejista, 21-ročný František Koleno sa dostal do problémov so zákonom kvôli barovej bitke, pri ktorej zranil policajtku. Čelil tak obvineniu z výtržnosti a útoku na verejného činiteľa. Trenčiansky súd mu vymeral osem rokov nepodmienečne. Aktuálny stav týchto prípadov je taký, že mladík Koleno už sedí za mrežami, zatiaľ čo Ščurko, ktorý sa v prvom procese priznal k vražde, naďalej nastupuje za HK 46 Bardejov.

František Koleno

Okrem týchto dvoch športovcov sa do pozornosti médií dostali prípady mladíkov z Bratislavy, ktorí dostali po päť rokov za lúpežné prepadnutie, či problémy herca Dušana Cinkontu, ktorý si za drogovú trestnú činnosť odpykáva osemročný trest.

Prečo sudcovia siahajú po takýchto trestoch? V prvom rade im to umožňujú súčasné právne predpisy. Vysoké tresty by mali predovšetkým slúžiť na odradenie páchateľov a mali by sa používať pri závažných a opakujúcich sa činoch. Aktuálne prebieha diskusia o znížení trestných sadzieb za menej závažné kriminálne skutky, a tiež za prechovávanie drog v malom množstve. Časté udeľovanie príliš vysokých trestov má vplyv aj na prekračovanie kapacity väzníc. V súčasnosti je na Slovensku vo výkone trestu vyše 11 000 ľudí, pričom oficiálna kapacita týchto zariadení je len niečo nad 10 000 miest.

Výrazným nedostatkom našej justície je aj odlišné rozhodovanie v podobných prípadoch, ktoré je do veľkej miery spojené s korupčným prostredím. Zvykli sme si už, že za navlas rovnaké prečiny dostane páchateľ na jednom súde podmienku, na inom dva roky, a na treťom aj päť rokov. Na Slovensku sú len v malej miere využívané precedensy, pričom v zahraničí je bežnou praxou odvolávanie sa na predošlé rozhodnutia súdov v podobných kauzách. Odborníci na spravodlivosť a súdy Slovensku vyčítajú nadpriemerne dlhé súdne konania. Priemerný proces u nás trvá 16 mesiacov. V súhrnnom hodnotení Európskej komisie sme v tomto ukazovateli medzi šiestimi najhoršími štátmi Európy.

Jaroslav Maliňák

foto: tlacovespravy.wordpress.com, pluska.sk

Diskotéky, šport, koncerty

Študentom KU ponúka Ružomberok veľa rôznych spôsobov, ako využiť svoj voľný čas. Mesto ponúka široké spektrum športových aktivít, organizuje koncerty a pre tých, ktorí si zatiaľ nič nevybrali, lákajú na zľavy bary a reštaurácie.

Ak študenti nemusia sedieť na prednáške alebo v knižnici, chcú sa zabávať či oddychovať. Stretávajú sa v baroch a kaviarňach. Keďže Ružomberok je malé mesto s pomerne vysokým počtom študentov, mnohé podniky sa zamerali práve na nich.

Spomedzi barov ponúka študentom najvýraznejšiu zľavu Prvý ružomberský golfový klub na Námestí Š. Hýroša. Každý držiteľ ISIC karty má každý utorok a stredu zľavu 30 % na konzum a okrem toho hodinovú virtuálnu poľovačku zadarmo. „Premýšľali sme, že v budúcnosti by mohol byť zadarmo aj golfový trenažér, aby sme tento šport dostali trošku do popredia. Ak príde niekto, kto golf v živote nehral, stačí povedať obsluhe a dostane kompletnú inštruktáž," skonštatoval jeden zo spolumajiteľov Marián Páleš. V klube sa pravidelne premietajú aj športové prenosy. Záujemcovia si ich môžu pozrieť na najväčšom plátne v meste s rozmermi 4 x 3 metre. Mnohí návštevníci ocenia rozdelenie priestorov na fajčiarsku a nefajčiarsku časť.

Jednou z najobľúbenejších študentských kaviarní je RužaNET. „Najviac mladých ľudí, hlavne z Katolíckej univerzity, sem chodí v utorky a stredy, hoci zľavu 10 % na alkohol majú všetci držitelia študentskej karty počas celého týždňa," priblížila čašníčka Adriana. „Veľmi sa tu páčilo skupinke študentiek z východu. Boli štyri a keď sem prišli, vypili aj 25 pív," dodala s úsmevom.

Popularita "Kopačky" klesla, najobľúbenejšie sú "utorkovice"

Svojou polohou a cenami je študentom KU najbližšie krčma s dlhoročnou tradíciou, známa pod názvom ŠKST alebo "Kopačka" vedľa Tesca. Pani Magdaléna, ktorá tu pracuje už 17 rokov, prezradila, že v minulosti sem chodili študenti častejšie. Aj v súčasnosti tu však zájdu na kávu alebo osláviť úspešné skúšky.

Zrejme najväčším zdrojom zábavy sú pre mladých ľudí diskokluby. Najpopulárnejším v Ružomberku je v súčasnosti Caracas. „Organizujeme tu takzvané ‚utorkovice´. Každá z nich má svoju tému. Tento rok sa uskutočnili, napríklad White, SOS či Pyžamová párty," vymenoval organizátor Rastislav Kuba. „Študenti KU majú voľný vstup a veľmi si obľúbili tematickosť akcií, nefajčiarske prostredie a v neposlednom rade rôzne súťaže a špeciálne prekvapenia." Pri baroch a diskotékach to zďaleka nekončí. Vysokoškoláci sa radi stretávajú aj pri dobrom jedle. Obľubu si získala reštaurácia Efekt, ktorá je nielen blízko univerzity, ale ponúka aj pizzu za zvýhodnenú cenu. Ešte viac vychádza študentom v ústrety Indians Steakhouse & Pub na začiatku ulice Podhora. Okrem toho, že tu majú zľavu 10 % na celú ponuku jedál, môžu si objednať aj špeciálne študentské menu za 2,80 eura.

"Povinnou jazdou na ceste za kultúrou sú v Ružomberku okrem hradu aj Galéria Ľudovíta Fullu a Liptovské múzeum. Študenti ich však navštevujú sporadicky."

Ďalšou reštauráciou, ktorá ponúka držiteľom ISIC karty zľavu 20 % na jedlo a nápoje, je Koliba Likava na výjazde z Likavky do Dolného Kubína. „Našu reštauráciu poznajú ľudia z celého Slovenska a je medzi nimi aj veľa študentov. Ružomberok je univerzitné mesto a chceli sme sa tomu trochu prispôsobiť aj my. Ponúkame im pätinovú zľavu na všetky jedlá a myslíme, že tradičné slovenské jedlo im občas padne vhod popri pizzách a fast-foode," vysvetlil Stanislav Javorka, jeden z majiteľov reštaurácie.

Oproti Kolibe sa nachádza regionálna atrakcia hrad Likava zo 14. storočia. Zaujme nielen poslucháčov histórie, ale aj tých, ktorí sa chcú poprechádzať v prírode a niečo pritom vidieť. Hrad je otvorený od mája do konca októbra a študenti si ho môžu prehliadnuť za polovičnú cenu, teda 1 euro.

V múzeu len kvôli seminárkam

Povinnou jazdou na ceste za kultúrou sú v Ružomberku okrem hradu aj Galéria Ľudovíta Fullu a Liptovské múzeum. Návštevníci galérie si môžu prezrieť stálu expozíciu malieb, grafiky, kresieb, ilustrácií a úžitkového umenia známeho slovenského maliara Ľudovíta Fullu. Sprístupnený je aj jeho bývalý ateliér a pracovňa. Napriek tomu, že galéria usporadúva koncerty vážnej hudby a iné kultúrne podujatia pre širokú verejnosť, veľa študentov ju nenavštevuje. „Ak prídu študenti do galérie, tak je to preto, aby získali vstupenky – potvrdenky o návšteve galérie pre pedagóga. Česť výnimkám," povedal galerijný pedagóg Jozef Matuška a dodal: „O vystavené diela javia minimálny záujem a často dokážu prejsť galériou za pár minút." Vstupné na celú expozíciu je pre študentov 1 euro.

foto: Veronika Matejová

"V rámci kultúry je najväčší záujem o hudobné koncerty. Okrem Športovej haly Koniareň a Kultúrneho domu sa organizujú v Čajovni Relax."

Podobná situácia je aj v Liptovskom múzeu. „Vysokoškolskí študenti navštevujú expozície a výstavy veľmi sporadicky, počas vyučovania s pedagógom alebo individuálne, pokiaľ majú zadanú nejakú seminárnu prácu," vysvetľuje Martina Vilčeková zo sekretariátu múzea, ktorého expozície sú zamerané na históriu regiónu, významné archeologické nálezy a lokality, živú a neživú prírodu Liptova. Takisto sa tu konajú rôzne výstavy, kultúrne podujatia či workshopy. Vysokoškoláci majú aj v tomto prípade cenovo zvýhodnený vstup.

V rámci kultúry je v Ružomberku najväčší záujem o hudobné koncerty. Okrem Športovej haly Koniareň a Veľkej dvorany Kultúrneho domu Andreja Hlinku sa organizujú v Čajovni Relax. „Mali sme tu Prago Union, Midi lidi, Billyho Barmana, v podstate všetky tie alternatívne kapely, ktoré propaguje Rádio FM. Cena vstupného sa pohybuje od 2 do 5 eur v závislosti od nárokov kapely," zhrnul manažér podniku Libor Pagáč. „Okrem koncertov tu bývajú aj tanečné párty pre študentov. Malalata, dídžejský projekt dvoch mladých chalanov, tu už bola niekoľkokrát. Opäť sa sem vráti v decembri," dodal.

Zumba chytí za srdce každú ženu

Mesto má čo ponúknuť aj v oblasti športu. Pôsobia tu dva elitné kluby – basketbalový MBK a futbalový MFK Ružomberok. Počas ich zápasov sa na tribúnach nachádza aj množstvo študentov. Ján Kmeť, klubový redaktor MFK opísal študentské výhody takto: „Už niekoľko sezón majú študenti všetkých vysokých škôl s platným ISIC-om zlacnené vstupné do určených sektorov. Nedávno nadviazal klub s KU ešte bližšiu spoluprácu. Ak si dvaja študenti s platnými preukazmi zakúpia lístok do sektoru D v cene 2 eur, druhý dostanú zadarmo."Aktívnym športovcom z KU umožňuje futbalový klub zahrať si každú stredu večer futbal na umelom trávniku hneď vedľa univerzity.

Medzi študentkami je už dlhšiu dobu v kurze fenomén v oblasti pohybu – zumba. „Chytí za srdce každú ženu či dievča, ktoré rado tancuje. Vysokoškoláčky o ňu majú záujem, ale kvôli škole nedokážu chodiť pravidelne," približuje inštruktorka Renáta Tkáčová, ktorá sa so záujemkyňami stretáva trikrát do týždňa na Základnej škole Klačno.

V tejto mestskej časti si prídu na svoje aj tí, ktorí sa zaujímajú o extrémnejšie športy. Nachádza sa tu veľký betónový skatepark s lezeckou stenou. Je jediný svojho druhu na Slovensku.

Ružomberok má aj dve plavárne. Jedna je v bezprostrednej blízkosti univerzity v hoteli Áčko, Mestská plaváreň sa zasa nachádza neďaleko študentského domova IKAR na sídlisku Roveň. Prvá spomínaná ponúka okrem bazéna aj vírivku, saunu či solárium. Mestská plaváreň má väčší bazén a je cenovo výhodnejšia.

V zimných mesiacoch majú študenti k dispozícii aj klzisko na Zimnom štadióne Stana Mikitu. Každú sezónu si sem môžu prísť zakorčuľovať alebo zahrať hokej, pričom im ISIC zaručí lacnejšiu vstupenku.

Spôsobov, ako môžu študenti v Ružomberku využiť svoj voľný čas je naozaj veľa. Tí, ktorí by sa radi informovali, čo mesto práve ponúka, môžu navštíviť Informačné centrum v Kultúrnom dome Andreja Hlinku. Okrem potrebných informácií sa tu dostanú aj k lístkom na konkrétne podujatia. Ján Benčík, referent Informačného centra, povedal, že študenti majú najčastejšie záujem o lístky do kina. „Problémom tohto mesta je, že záujem o kultúrne podujatia je dosť nízky. Na koncert toho istého interpreta príde v Ružomberku o polovicu menej ľudí ako napríklad v Liptovskom Mikuláši. Taká je realita, preto niektorí umelci toto mesto obchádzajú," reagoval na otázku, či je ponuka podujatí v Ružomberku dostatočná.

Katarína Gočová, Miroslav Gejdoš

Anketa

Ponúka mesto Ružomberok dostatok spoločenských a kultúrnych možností pre študentov?

Michal (23)
žurnalistika

V Ružomberku chodím niekedy do kina. Jediný problém je s cenami, keďže sú dosť vysoké, ale z času na čas sa oplatí vidieť nejaký dobrý film. Z iných podujatí máva napr. UPaC viacero aktivít pre študentov. Avšak, očakával som, že tu bude viac spoločenských akcií, najmä, že to tu „bude viac žiť".

Akcie, ktoré organizuje mesto, veľmi nevyužívam. Študenti si z nich nemôžu veľmi vyberať. Skôr uprednostňujem akcie v kultúrnych inštitúciách, napr. výstavy, besedy či iné podujatia v Galérii Ľudovíta Fullu alebo v Liptovskom múzeu.

Beátka (22)
učiteľstvo pre primárne vzdelávanie

Rado (23)

Spoločenský život je tu fajn. Aj keď som síce využil len kino a diskotéky, myslím si, že v Ružomberku je ponuka pre študentov na dobrej úrovni.

Som spokojná, že mesto má kultúrne inštitúcie, ktoré môžeme my, študenti, kedykoľvek využívať. Oceňujem najmä postavenie univerzitnej knižnice, ktorú pravidelne navštevujem.

Simona (23)
sociálna práca

Eva (23)
sociálna práca

O Ružomberku si myslím, že je tu dosť príležitostí pre študentské aktivity. Vždy sa nájdu nejaké, z ktorých sa dá vybrať.

foto: Veronika Matejová

Múzy opantali aj študentov KU

„Umenie je kvet života celej spoločnosti," povedal kedysi Lev Nikolajevič Tolstoj. Ak sú tieto slová pravdivé, potom je KU zakvitnutou lúkou. O talentovaných umelcov tu nie je núdza.

Podľa študentky špeciálnej pedagogiky Márie Haluškovej veľký záujem o umenie pramení z istého voľnomyšlienkarstva. Mnoho ľudí má nápady, ktorým chcú dať konkrétnu podobu. „Mne sa napríklad stáva, že prídem do obchodu, uvidím nejaké náušnice a poviem si: fajn, sú pekné, ale ja by som si ich spravila lepšie."

Výrobe náušníc z rozličných materiálov sa venuje šesť rokov. „Najlepšie sa mi robí z filcu, látky, kde môžem využiť veľkú dávku tvorivosti. S inými materiálmi sa nedá tak dobre pracovať." Okrem filcu využíva pierka, koráliky, drevo či modelovaciu hmotu fimo. Rada by vyskúšala prácu s pravými mušľami, ktoré sa brúsia a formujú do rôznych tvarov.

Tvorba je jej najväčšou záľubou a liekom proti nude. „Nikdy sa mi nestáva, že som doma a nemám čo robiť. Často, keď mám chuť tvoriť, ide bokom aj škola."

Mária vyrába aj náušnice podľa predstáv zákazníka. Ak má potrebný materiál, „stvorenie" jedného páru jej trvá dva až tri dni. „Materiál je dosť drahý, navyše na slovenskom trhu sa ťažko zháňa. Väčšinou si látky a rôzne komponenty objednávam z Čiech," hovorí mladá umelkyňa, ktorá si vie predstaviť, že by sa svojou záľubou aj živila.

Obyvateľka Hruštína ponúka svoje výrobky aj na portáli umelcov pod menom e_M. Snaží sa, aby jej diela boli nápadité a svojské. „Nikdy som si nezobrala niečiu prácu a nesnažila som sa vytvoriť niečo podobné. Jednoducho si sadnem k stolu a robím, buď to vyjde alebo nie. Nikdy som sa neinšpirovala niekým iným."

Na textile maľované

Študentka anglického jazyka a náboženskej výchovy Mária Ftáčiková z Martina vyrába náušnice z korálikov a z fima, štrikuje, háčkuje, ale hlavne maľuje obrázky na text-il. Svoju záľubu so smiechom nazýva závislosťou. „Život bez hand-made tvorby si už neviem predstaviť. Keby som s tým chcela skončiť, asi by som sa musela liečiť."

Inšpiruje ju okolitý život a to, čo má rada – hudba. Na jej tričkách najčastejšie nájdete klavírne či harmonikárske motívy, na objednávku však nakreslí čokoľvek. Všetky jej diela sú originály. „Aj keď maľujem ten istý motív dvakrát, nepodarí sa mi to presne tak isto, pretože si miešam farby a tie nikdy nie sú úplne rovnaké."

Nadaná študentka má tiež skúsenosti s maľovaním na sklo. Tento rok venovala maľované hrnčeky do tomboly na „nábožkárskej" katedrovici. Svoju tvorbu prezentuje aj na umeleckom portáli pod menom Mardzerin.

Priznáva, že najviac vyrába pre známych. Bohatú klientelu zatiaľ nemá, tvorbe sa venuje len dva roky. Z predaných vecí jej zostávajú zväčša iba dve či tri eurá. „Nejde mi o to, aby som si zarobila na niečo iné ako na materiál, ktorý potrebujem. Snažím sa hlavne priblížiť svoju tvorbu ľuďom, ukázať im, čo robím, kým som."

> ***"Tvorba je najväčšou záľubou a liekom proti nude."***

Na otázku, či stíha tvoriť popri štúdiu, so smiechom odpovedá: „Skôr by som povedala, že nestíham štúdium popri mojej tvorbe. Teraz som to trochu obmedzila, lebo musím písať bakalárku a robiť veci do školy. Väčšinou tvorím na objednávku, na seba už nemám až tak veľa času."

Graffiti ako životný štýl

Ich nástrojom je sprej a „maliarskym plátnom" čokoľvek. Chátrajúce múry, steny budov, vlakové vozne – writeri nie sú prieberčiví. Ich výtvormi sú nielen ohyzdné čarbanice, ale aj úchvatné umelecké diela.

„Nezákonné graffiti sú o vandalizme a mnohí tak aj začínajú. Veď čo je ľahšie ako kúpiť si sprej a ísť si svoje výtvory vyskúšať kade-tade? Takéto konanie vie nahnevať aj mňa, zbytočne robí zlé meno nám, ktorí v graffiti vidíme niečo viac," myslí si bývalý študent filozofickej fakulty, ktorý chcel ostať v anonymite.

Sprejovaniu sa venuje už osem rokov a nelichotivú mienku verejnosti dobre pozná. „Grafity je dosť o anonymite a ľudia radi hádžu do jedného vreca. Som smutný, že vôbec nerozlišujú tých, ktorí sa venujú zákonnej a nezákonnej tvorbe," hovorí writer s umeleckým menom Final.

Tvorba je preňho hlavne o slobode vyjadrovania a oddychu. Výhodu vidí aj v možnosti cestovať a spoznávať nových ľudí. „Pre mňa je graffiti životný štýl. Nie je nič krajšie ako ísť v slnečný deň k legálnej stene, otvoriť si pivo a prepnúť na režim ja, farby a stena. Niektorí majú to šťastie, že sa tým môžu živiť, ale pre mňa je to hlavne relax."

Mladý umelec sa stále snaží zlepšovať a cibriť štýl skicovaním tvarov písmen. V Ružomberku si podľa neho writeri vôbec neprídu na svoje. Neexistuje tu žiadna stena, kde by človek mohol niečo beztrestne namaľovať. „Chalani chodia maľovať do polorozpadnutých budov, čo sú možno jediné miesta, kde má človek aký-taký pokoj a nikomu to tam neprekáža." Časy, keď sa on sám zúčastňoval nezákonných akcií, sú nenávratne preč.

Final graffiti odporúča aj iným nadšencom umenia. Začiatočníci môžu začať skicovaním doma a ak ich to začne baviť, rozvíjať svoju záľubu ďalej. „Je to hobby na dlhé trate. Koho to raz skutočne chytí, len tak ľahko s tým neprestane."

Daniela Bučková

foto: stanica.sk

Nájsť si brigádu v Ružomberku je problematické

Mnohí študenti by si nielen počas leta, ale aj v priebehu akademického roka radi privyrobili, pretože ich finančné prostriedky na štúdium či na živobytie sú často nepostačujúce. Nájsť si prijateľnú brigádu v Ružomberku, nie je však pre študentov KU vôbec jednoduché.

Niet sa čomu čudovať. Ružomberok je mesto s menším ekonomickým obratom ako iné, najmä krajské mestá. To znamená, že príležitostí pre zamestnanie je menej a trh pre študentské práce je obmedzený.

Medzi najčastejšie ponúkané, no zároveň krátkodobé brigády patrí napríklad roznos letákov, inventúry v supermarketoch alebo anketovanie. „S hľadaním brigád je to v Ružomberku z roka na rok horšie. Študenti môžu využiť voľné pracovné miesta jedine v spoločnostiach ako Tesco, Kaufland alebo Hypernova. Iné príležitosti brigády sú dosť ojedinelé a väčšinou po známosti," opisuje situáciu Nikola, ktorá v Ružomberku nielen študuje, ale aj žije.

Súhlasia s ňou mnohí ďalší študenti. Pri výbere brigády u nich rozhoduje nielen náročnosť, ale aj ponúkaný zárobok. Sú presvedčení, že s pracovnými príležitosťami nemajú problém len prichádzajúci študenti, ale aj samotní Ružomberčania. Ak majú nedostatok financií a nutne si potrebujú privyrobiť, nezostáva im nič iné, ako využiť voľné miesta v hypermarketoch.

O niečo lepšiu skúsenosť má Zuzana, ktorá tretí rok študuje predškolskú a elementárnu pedagogiku. „Niekoľko mesiacov

som brigádovala ako lektorka v Liptovskom múzeu v Ružomberku, sprevádzala som ľudí po múzeu alebo na hrade Likava. Som jedna z tých šťastnejších, ktorým sa podarilo nájsť si brigádu inde ako v obchode či bare," hovorí, no zároveň netuší, kde si bude hľadať brigádu nabudúce.

V Ružomberku sa nachádzajú traja veľkí zamestnávatelia – Mondi SCP, Ústredná vojenská nemocnica a Katolícka univerzita. Chýbajú tu však malé prosperujúce firmy, ktoré by ponúkli priestor pre vznik nových brigádnických pozícií. Brigád je skutočne nedostatok, a keď sa aj nejaká nová pozícia vyskytne, niekto ju obsadí skôr, než sa o ňu študenti stihnú zaujímať.

Pri hľadaní brigády majú študenti možnosť navštíviť Oddelenie pre kariérové poradenstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku. Študentom tu ponúkajú poradenstvo ohľadom uplatnenia sa na trhu práce, brigád či práce v zahraničí. „Naša činnosť spočíva aj v sprostredkovaní kontaktov a spolupráce so spoločnosťami a organizáciami z praxe. Neustále sledujeme voľné pracovné miesta a brigády na internetových portáloch. Tým sa snažíme pomôcť študentom, ktorí majú o tieto pozície záujem," vysvetľuje Katarína Markovičová, koordinátorka Poradenského centra KU. Dodáva, že mnohí pre nedostatok času hľadajú krátkodobé jednorazové brigády, akými sú napríklad inventúry v supermarketoch či rôzne pomocné práce. Poradenstvo je pre študentov a absolventov KU bezplatné.

Simona Adamcová

Kde duchovne načerpať

Od školy ako výchovno-vzdelávacej inštitúcie sa očakáva vytváranie predpokladov pre úspešný vstup mladej generácie do života. Preto sú okrem teoretických vedomostí a praktických zručností dôležité aj aktivity voľného času, pre ktoré univerzita vytvára priestor. Pre študentov KU tu funguje Univerzitné pastoračné centrum (UPaC), ktoré je pre každého otvorené non-stop. Počas voľného času si študenti môžu prísť vypiť kávu, zúčastniť sa workshopov či diskusií, zaspievať v zbore, zahrať si stolný tenis či využiť ďalšie možnosti, ktoré UPaC ponúka.

UPaC však vytvára najmä priestor pre rozvíjanie duchovného rozmeru človeka. Realizujú sa tu modlitbové stretnutia, prednášky so zaujímavými hosťami, chodí sa na duchovné obnovy. Taktiež dbá na kultúru cez premietanie filmov alebo rozprávok, výstavy, tvorivé dielne, karnevaly, plesy a súťaže.

Významným činiteľom, ktorý môže výrazne ovplyvniť spôsob využívania voľného času a vytvoriť priestor na plnenie hodnotných výchovných cieľov, sú mládežnícke združenia. Medzi také patrí aj Spoločenstvo pri KU. Základom je dobrovoľné rozhodnutie vstúpiť do komunity a zúčastňovať sa na jej činnosti. „Ako člen združenia môžem rozvíjať svoju osobnosť. Komunitu vytvárajú mladí ľudia približne môjho veku s podobnými záujmami. Som rád, že vďaka nej som mohol spoznať Božiu lásku," povedal Martin, jeden z jeho členov.

Natália Játyová

foto: themashd.blogspot.com, upac.sk

Perla na Váhu

Niektorí ho poznajú vďaka ťažkým bojom z čias Slovenského národného povstania. Iným ho pripomínajú dva hrady, ktoré sa hrdo vypínajú nad riekou Váh. Strečno – malá obec neďaleko Žiliny – ponúka okrem historických artefaktov mnoho ďalších technických a prírodných zaujímavostí.

Keď cestujete vlakom z Ružomberka smerom do Bratislavy, niekoľko kilometrov za Vrútkami uvidíte priamo z okna svojho kupé dve dominanty dediny Strečno. Na pravom brehu Váhu sa v hustých lesoch Krivánskej Malej Fatry rozprestierajú ruiny Starhradu. O kúsok ďalej sa po vašej ľavej ruke týči hrad Strečno, jedna z najmodernejších pevností 14. storočia.

V dnešné ráno, keď sa vyberáme na návštevu Strečna, je mimoriadne chladno. K nebu sa dvíhajúcu hmlu prerážajú prvé slnečné lúče. Závany vetra bičujú koruny opadaných stromov a v diaľave sa belejú končiare vrchov. Nadchnutí krásou jesennej prírody prechádzame od železničnej stanice po starej lávke do dediny. Cez rieku sa promenáduje kompa, unikátna atrakcia zo začiatku 90. rokov. Preváža jediné auto, mieriace zrejme do neďalekej Terchovej.

O pár minút už stojíme pod strmým skalnatým bralom. V mysli si vybavujem, ako som sa niekde dočítal, že skala kedysi tvarom pripomínala strechu domu. Z toho vznikol názov Strečno. Výhľad do výšin je úchvatný, ale musíme pokračovať. Pred nami sú schody. Presnejšie 151 schodov. Nevadí, sme plní energie. Kráčame pomaličky a uvažujeme, ako ich niekto dokáže zdolať za štyridsať sekúnd. Alebo skôr vybehnúť. Každoročne sa tu totiž koná beh do hradných schodov.

> ***"Možno sme príliš nároční. Zvyknutí na väčší luxus. Ale aj stredovekí ľudia sa cítili bohatí. V duchu. Iná doba, iný mrav."***

Novoveký stredovek

Sme navrchu. Na rozľahlom priestranstve pod hradom. Na mieste, ktoré ešte pred pár mesiacmi pokrýval trávnatý porast a počas letných slávností ho využívali najmä príležitostní predavači suvenírov. Teraz tu stojí niekoľko drevených domčekov. Stredoveká dedina Paseka. Od miestneho sprievodcu sa dozvedáme, že ju sprístupnili v septembri. Na jej stavbu využili tradičné dobové materiály ako drevo a rákos. Podlahy sú hlinené. „Dedina ukazuje život jednoduchého človeka, jeho životné podmienky a technologické postupy," hovorí sprievodca.

Vstupujeme do prvej dreveničky. Je naozaj jednoducho zariadená: oproti dverám stojí slamená posteľ, pri stene nízky vyrezávaný stolík a dve stoličky. Ako zisťujeme, budova predstavuje príklad slovanského obydlia z prelomu 9. a 10. storočia. Vymieňame si prekvapené pohľady. Dnes by si sotva niekto dokázal predstaviť žiť v takýchto podmienkach.

Prechádzame vedľa. Dom pekára. V pravom rohu sa nachádza malá hlinená piecka, pri nej stôl a valček na prípravu cesta. „Povolanie pekára bolo v tých časoch vážené. Slúžil celej obci a celému hradu," vysvetľuje sprievodca.

Bohatstvo čias

Vonku sa nachvíľu zastavujeme v oddychovej časti s ohniskom a grilom. Deti sa hrajú na drevenom ihrisku s motívmi hradnej architektúry. Z opačnej strany dediny nás náhle vyruší zvon. Dvíhame zrak. Pred nami vystupuje do výšky stredoveká zvonica.

Vstávame, aby sme si prezreli ďalšie miesta. Na dom rybára upozorňuje drevený čln pri vchode. Vnútri opäť len jednoduché vybavenie, rovnako ako v obydlí ľudového liečiteľa. V očiach niektorých návštevníkov, najmä mladých, badám sklamanie a znudenie. Asi čakali viac. Koľko toho sa však dá ukázať na priestore veľkom sotva tri krát tri metre, pýtam sa sám seba. Možno sme len príliš nároční. Zvyknutí na väčší luxus. Ale aj stredovekí ľudia sa cítili bohatí. V duchu „iná doba, iný mrav".

Neotáľame a odchádzame. Čas nás tlačí. Pri ceste z dediny sa pristavíme pri studni. Je prázdna. Nevadí. Nie som poverčivý, ale i tak vyťahujem z peňaženky nejaké drobné a hádžem ich na dno. Na znak toho, že sa sem rád vrátim. Cez vysokú drevenú palisádu mierime na hradné nádvorie.

Nedobytná pevnosť

Akurát sa začína ďalší vstup. Stíhame. Cez masívnu bránu prechádzame do areálu hradu. Zatáčame doľava a dostávame sa do interiéru. Na stenách a v sklených vitrínach vstupnej haly obdivujeme vykopávky, ktoré boli objavené v neďalekých dedinách a okolí. Uprostred sa nachádzajú modely hradu z jednotlivých období.

Hrad Strečno patril medzi najmodernejšie pevnosti 14. storočia. Nikdy ho nedobyl nepriateľ. Počas Tököliho stavovského povstania proti Habsburgovcom ho obsadili rebeli. Kráľ ich vyhubil a hrad zlikvidoval. Zasypal cisternu a studňu, zničil strechu. Postupne začal pustnúť. Zrekonštruovali ho až v roku 1992.

foto: shaman.sk

Spolu s početnou skupinou ľudí sa presúvame do ďalšej miestnosti. Vraj dobová kuchyňa. V rohu stojí malá piecka a mlynček na múku. Vlastne ani neviem, či to možno nazvať mlynčekom. Dva ťažké kamene položené na sebe, ktorých trením sa múka mlela. Na opačnom rohu je do zeme vyhĺbená diera. Otvor má priemer sotva pol metra, pod ňou je však väčšia miestnosť. Väzenie alebo hladomorňa, tipujú turisti. „Je to chladnička," prekvapuje sprievodca. Rozlieha sa šepot a dumanie nad tým, ako tam mohol niekto veci uložiť alebo ich odtiaľ vybrať.

Cez ďalšie dvere vychádzame von. Skôr než zamierime na vyššie poschodia, zastavujeme pri hradnej studni. Do nej už mince nehádžem. V súvislosti s ňou si však spomínam na legendu o poklade v zlatom koči. Hovorí, že hrad Strečno je so Starhradom prepojený tajnou chodbou plnou pokladov. Zhromaždili ho lúpežní rytieri, ktorí mali strážiť na Starom hrade. Keď kráľ poslal armádu, rytieri vyhodili chodbu do vzduchu. Dodnes ju nikto nenašiel. Ktovie, či by to mohla byť pravda.

Dedina na dlani

Pokračujeme ďalej. Zbrojnica. Obdivujeme delá, meče a brnenia. Vtedy to rytieri nemali ľahké, brnenie vážilo viac ako dvadsať kilogramov. Cez mreže nazeráme do mučiarne. Škripec a iné nástrje spôsobujú zimomriavky na celom tele. Radšej ideme inde.

Naším cieľom je vyhliadková veža. Povzdychneme si, keď nad hlavami vidíme úzke točité schodisko. Výhľad zhora však stojí za to. Prekrásna panoráma okolia. Dole sa nepozeráme, výška je naozaj úctyhodná. Dozvedáme sa, že na hrade Strečno natáčali známu rozprávku Dračie srdce. Štáb potreboval nasnímať pád jedného z panovníkových vojakov z hradnej veže, ale všetci sa báli skočiť. Nakoniec zohnali kaskadéra v Maďarsku. Mali jediný pokus. Podarilo sa. Aj kaskadér prežil.

Z vyhliadkovej veže zostupujeme do najnavštevovanejšej časti hradu. Kaplnka Žofie Bosniakovej. Blahoslavená Žofia bola manželkou uhorského palatína Františka Veseléniho. Hlboko verila v Boha, starala sa o chudobných poddaných. Jej telo objavili 45 rokov po smrti v neporušenom stave. Pravé Žofiine pozostatky ležali v Tepličke nad Váhom do roku 2009, keď ju nejaký nadšenec zapálil. Dnes sa na nás zo zamrežovanej krypty pozerá iba jej maketa. Kaplnka je našou poslednou zastávkou na hrade. Pred odchodom dostávame darček. Umelecké číslo. Mladý muž hrá na gitare, slečna na husliach. Príjemná rozlúčka.

Pocta vojakom

Čas je neúprosný a pred nami ešte jeden cieľ. Opúšťame hrad, schádzame po schodoch a vraciame sa do dediny. Po hlavnej ceste, príznačne nazvanej ulica Slovenského nároného povstania,sa dostávame k asfaltke stúpajúcej ku mohyle z bieleho travertínu.

Pamätník francúzskych partizánov vybudovali na vrchu Zvonica v roku 1956. Predstavuje jeden z dvoch monumentov, ktoré postavili počas totality pre iných než domácich a sovietskych vojakov. Francúzski partizáni bojovali v Strečnianskej úžine počas Slovenského národného povstania. Išlo vtedy o vôbec prvý ozbrojený odpor voči postupujúcej nemeckej pechote. Padli po tom, ako partizánska jednotka z Turca zlyhala pri obsadzovaní Starhradu.

"Z vyhliadkovej veže hradu Strečno možno zazrieť prekrásnu panorámu okolia. Ten pohľad stojí za to."

Kráčame po asfaltke. Pod mohylou stojí pamätný kameň. Francúzski spolubojovníci venujú slovenským druhom, píše sa na ňom. Vystupujeme po schodoch. Na štvorcovom podklade stojí vysoký travertínový stĺp. Na dvoch protiľahlých stranách sú vytesané postavy vojakov. Na ďalších sa nachádza odkaz v slovenskom a francúzskom jazyku. „Nech kvitne bratstvo z ohňa povstania. Nech hroby padlých venčia kvety lúk. Na večnú slávu synom Francúzska. Ich k činom odvážnym viedla Marseillaisa. A v boji spoločnom padli – zvíťazili za šťastie naše i šťastie ľudstva." Telom nám znovu prechádzajú zimomriavky. A k tomu výhľad na rozľahlý riečny meander a okolitú prírodu. Nádhera. Strečno má svoje čaro. Skutočná perla na Váhu.

Návrat nutný

Keďže deň pokročil, vraciame sa. Miestni nám ešte odporučili navštíviť Pamätník 1. československého armádneho zboru na kopci Polom. Ako vášniví turisti by sme takú prechádzku uvítali, ale minimálne štyri hodiny sme si už nemohli dovoliť obetovať. Nestihli sme ísť ani na Starhrad.

Cestou na vlak sme sa zastavili pri budove s názvom Gazdovský dvor. Plavba plťami po Váhu, upozorňuje tabuľa. Cez malé okienko nazrieme dnu. Pod ním stojí kolovrátok, na stenách visia stredoveké ornamenty. Pozdĺž miestnosti sú rozmiestnené drevené vyrezávané stoly, v zadnej časti hliadkuje krb. Niečo pre nás, hovoríme si. O pltníctve sme počuli len pozitívne referencie. Bohužiaľ, nápis varuje, že je po sezóne. Len do 31. októbra. Škoda. Aspoň máme ďalší dôvod znovu prísť. Aj prídeme. Je tu čo obdivovať. A nie je toho málo.

Andrej Kuzmány

foto: sme.sk, pravda.sk

V meste Harryho Pottera

Neoceniteľné životné a študijne skúsenosti, stretnutie s novou kultúrou, starobylou architektúrou, ale aj decembrové hodiny surfingu a množstvo iných, za vlasy pritiahnutých, ale krásnych zážitkov. Aj taký vie byť Erasmus, ak sa vyberiete do Porta.

Väčšina študentov si svoje pôsobisko v rámci Erasmu vyberá podľa normálnejších kritérií. Ja som si ho zvolila podľa klimatických podmienok. Moja škola, Akadémia umení v Banskej Bystrici, ponúka partnerské školské výmeny iba do Fínska, no počujúc o hrôzach polárnej noci na severnej pologuli som sa rozhodla poobzerať po niečom inom sama. Písala som na množstvo škôl v južnej Európe, no jediní ochotní boli Portugalci a ich Katolícka univerzita. Pekne po kresťansky sme sa dohodli, tety na študijnom – ochota sama osebe. Ťahanice so zmluvami mi zas až také kresťanské neprišli, ale vďaka Bohu som to zvládla.

Do neznáma s prekvapením

O Portugalsku som pred odchodom vedela snáď iba to, že porodilo Cristiana Ronalda. Odjakživa ale rada cestujem a aj do Porta som išla takmer priamo z letnej brigády na Malorke. Na zisťovanie nejakých podrobností jednoducho nebol čas a tak som opätovný smer juh naberala viac-menej naslepo.

Po príchode ma ovialo poriadne teplo a závan slaného vzduchu. Nie však toho stredozemného. Toto bol ozajstný oceán! Na letisku ma mal čakať univerzitný buddy Pedro. Hoci som sa s ním zoznámila na Facebooku a pozrela si jeho fotku, výzor mi veľmi nepomohol... Hnedé vlasy, tmavý, vyšší s briadkou. Popravde, keď som prišla do letiskovej haly, mala som pocit, že ma čakajú všetci. Portugalci sú si podobní ako vajce vajcu. Podozrivo sa na mňa pozerali dvaja z prítomných „Pedrov", našťastie som však našla i toho môjho, ktorý ma hneď s hrdosťou sprevádzal po Universidáde Católica de Porto.

Harry Potter z prvej rady

Jedna z najstarších a údajne druhá najlepšia univerzita v Portugalsku je súkromná a či už vybavením alebo nárokmi na vzdelanie má skutočne vysokú úroveň. Po celom meste má niekoľko sídiel a všetky možné fakulty od ekonómie a marketingu, cez medicínu až po someliérstvo, či môj umelecký odbor – film a zvuk. Všade dávajú študentom poriadne zabrať, no vraj, keď ste skončili Katolícku univerzitu, nemáte problém zamestnať sa.

Mňa však upútalo niečo iné. Videli ste Harryho Pottera? Tak presne v takýchto habitoch a plášťoch tu študenti chodia. Bolo to neuveriteľné a vyzeralo to pateticky i dobovo zároveň. Pre utužovanie kolektívu mala dokonca každá fakulta a každý ročník rôznych prefektov – vedúcich zo starších ročníkov, ktorí vodili študentov do ául. Keď sa išlo do jedálne, všetci povinne spievali a vykračovali v dvojrade, prvý išiel prefekt s obrovskou varechou. Po skončení prednášok dávali prefekti prvákom rôzne úlohy – napríklad na námestí tancovali okolo fontány. Kto sa hanbil, dostal na hlavu hrniec a buchli mu po ňom varechou. Po tretej rane už bolo do tanca každému.

Erazmus Mondays

Bola som jediný zahraničný študent v magisterskom stupni filmového odboru vôbec. Ako piatačku ma v záverečnom ročníku čakalo natáčanie absolventského filmu a množstvo ďalších hodín za počítačom pri písaní diplomovky. Film som však mala naplánovaný až v marci na Slovensku, čiže nič nebránilo mojej kreativite písať. Nič okrem Erazmus Mondays...

Človeče, to boli párty! Prvé dva mesiace, kým bývalo teplo, sme, tak ako stovky iných študentských súputníkov, chodili na Ribeiru, pobrežie rieky tečúcej cez mesto. Po prvej párty som však rýchlo prišla na to, že lacné dunčo nie je proti smädu dobré ani v zahraničí a odvtedy to vždy istil jeden pohárik, nie nadarmo svetoznámeho portského. Párty sa usporadúvali aj v do-

foto: wipedia.org, layoverguide.com, suzyguese.com

moch študentov (nemali sme internát a bývali sme poskupinkovaní na privátoch). Boli to milé tematické večery v kostýmoch strašidiel, šprtov (nerds, ako to preložiť?), národných športových tímov...

Miss Slovakia v krízovom režime

Krásnym zážitkom bol i deň svetových kuchýň. Tú slovenskú som však akoby videla len z diaľky, pretože nikde nebolo bryndze, maku, kyslej kapusty či vlastne čokoľvek „naše pravé". Kamoška z Litvy síce objavila kyslú kapustu niekde v ruskom obchodíku, tá však bola asi rovnako drahá, ako keby som si objednala vedro kaviáru. Správna slovenská gazdinka si však vždy nejako poradí. Nuž, zúfalá situácia si vyžaduje zúfalé riešenia a naše národné jedlo som obmedzila na slaný štrúdľový závin so syrom a šunkou. Formule á la rožok s polovytŕčajúcim vajcom s očkami (to akože jazdec) a uhorkami namiesto kolies tiež patrili k môjmu tradičnému stánku.

Keďže som bola jediná, a tým pádom najkrajšia Slovenka v okolí minimálne jedného štvorcového kilometra, dala som si cez seba šerpu Miss Slovakia. Môj dômyselný podnikateľský plán zabral a množstvo prilákaných zvedavcov napomohlo tomu, že sa slovenský stolík vyprázdnil ako jeden z prvých.

„Na mieste činu"

O učení ako takom veľa neporozprávam. Chodila som poctivo na každú jednu prednášku, no kvôli mne jedinej ich predsa nebudú prekladať do iných jazykov, čiže som mohla ísť študovať rovno do Číny... Po každej prednáške som však ostala v triede a profesori mi po anglicky a so zápalom vysvetľovali, čo učia. Popri ich ochote a množstve anglických učebníc, ktorými ma zavalili, to skončilo tak, že som mala snáď najviac učenia zo všetkých Erasmákov!

Okrem toho všetkého sa mi vynárali nie práve dovolenkové myšlienky, i keď zdanie a panoráma prostredia by k nim mohli

zvádzať. Natáčanie filmu, učenie sa na štátnice, písanie diplomovky, jednoducho perný rok. Zaujímavosťou bolo to, že moja diplomová práca spočívala v obhajobe Harryho Pottera ako hrdinu, porovnávanie so starovekými mýtickými hrdinami, no i Hviezdnymi vojnami či Pánom Prsteňov. Určite sa medzi vami nájde človek znalý, ktorý vie, že J. K. Rowlingová napísala Harryho Pottera práve v Porte. Taká skvelá súhra okolností a zároveň príležitosť byť „na mieste činu" sa predsa nenaskytne každý deň a tak som si povedala: „Dobre, Alžbeta, napíšeš tú diplomovku do Vianoc v Porte, a bude pokoj!"

Chodila som presne po miestach, ktoré boli priam vytrhnuté zo stránok kníh, vídala som sochy so zvláštnymi menami (Salazar – v knihe Salazar Slizolin), videla som stovky „rokfortských" študentov v rovnošatách v šikmých uličkách, na ošarpaných námestíčkach... Môžem vám povedať, že to nádherné starobylé mesto si tento príbeh skutočne zaslúžilo.

Výborná skúsenosť a krásne spomienky

Zážitkov bolo naozaj veľa, či už s miestnymi študentmi, domácimi prívetivými ľuďmi, počas decembrových hodín surfu na ozajstných divokých vlnách alebo v multinárodnostnej spoločnosti kamarátov z Erasmu. Mnohí sa prišli iba utrhnúť z reťaze, mnohí išli za prvým dobrodružstvom po odchode z domu, no stále ostalo veľa takých, ktorí prišli predovšetkým študovať a bolo nádherné zakúsiť atmosféru ozajstného štúdia v zahraničí so všetkým, čo k nemu patrí.

A na dôvažok, nie každý si môže povedať, že vďaka Erasmu sa dostal na miesta, ktoré svojim čarodejným a sčasti určite čarovným príbehom ovplyvnili celú jednu generáciu.

Alžbeta "Harry" Gavendová
pracuje v spravodajskej televízii TA3.
Moderuje reláciu Svet technológií.

viac informácií z prostredia
Katolíckej univerzity v Ružomberku

media.ku.sk

e-zine x rozhlas x televízia x aktuality x foto

foto: archív Alžbety Gavendovej

V budúcnosti bude mať každý rádio ušité na mieru

Vždy v dobrej nálade. Aj tak by sa dal opísať rozhlasový a televízny moderátor Milan „Junior“ Zimnýkoval. Miluje hudbu, svoju prácu, rodinu, Slovensko a v uponáhľanom svete sa riadi heslom: „Všetko má svoj čas“.

Ste rodený Sninčan, detstvo ste prežili v Michalovciach. Ako si na toto obdobie spomínate?
Je to najdôležitejšia časť môjho života. Stačí mi povedať mesiac a presne viem, kde u babky v Snine som, čo som v každom ročnom období robil. Sú to neustále spomienky.

Mali ste blízky vzťah k starým rodičom?
Bývali sme v Michalovciach, ale každý víkend som trávil v Snine. Taktiež som tu prežil všetky prázdniny do strednej školy. Nebol to však prípad starého otca Jozefa Gregora Tajovského, nemuseli mi nahrádzať výchovu. Pravdou je, že starí rodičia, z matkinej a otcovej strany, mali na mňa veľký vplyv.

Vaša matka bola učiteľkou, mali ste prísnu výchovu?
Mal som štyri roky, keď mi zomrel otec. Zostali sme s mamou sami. Bola učiteľkou, no zároveň aj zástupkyňou. Učiteľka prikazuje, no zástupkyňa nedebatuje. Nebola to sparťanská výchova, no myslím si, že ma vychovala dobre. Moje okolie sa snažilo kompenzovať môjho otca, takže som to v rámci výchovy nepocítil. Otec mi chýbal, keď som skončil školu alebo sa ženil. Sú to momenty, keď otec chlapovi chýba.

Na základnej škole ste získali titul majstra Československa v spoločenských tancoch.
To bolo ako so súčasným imitovaním behu. Bola to celoslovenská prehliadka tanečných klubov, mal som vtedy sedem rokov. Neznamená to vôbec nič. Pokojne som mohol byť majster sveta v curlingu. Tanec mi však dal veľa.

Čo vás k nemu viedlo?
Do triedy raz prišla pani učiteľka Marta Eštoková a spýtala sa, kto bude chodiť na tanečnú. Ja som sa prihlásil. Možno keby niekto prišiel so športovou ponukou, tiež by som mal záujem. Tanec sa mi zapáčil, pretože je aj o kultúre pohybu. My sme sa v rámci toho učili aj spoločenskému správaniu. Zo spoločenského tanca som prešiel do detského folklórneho súboru Zemplínik a neskôr do Zemplína.

Tancovanie vo folklórnom súbore už bolo o inom?
Bral som sa ako tanečník, ktorý uchováva hodnoty. Do rovnakého súboru chodil napríklad Ján Ďurovčík a iní vynikajúci tanečníci. Tancovali ten istý čapáš čo ja, nosili dokonca ten istý lajblík. Vďaka folklóru som sa naučil zodpovednosti a tímovej práci. Ak som počas tancovania urobil chybu či po koncerte zle poskladal cimbal, bol to problém všetkých, nie len môj.

Bola to škola života?
Bola to nadstavba života.

Súbor Zemplín ste istý čas aj manažovali.
Snažil som sa manažovať. Nie všetky veci sa dali aplikovať. Keď má niekto zaužívaný kolobeh desiatky rokov a ty si rýchly, nie vždy chápe, čo od neho chceš. Nehovorím, že je to chyba súboru. Skôr moja a naša, pretože sme zvolili rýchlu komunikáciu. Je dobré mať nápad, ale ten je úspešný len vtedy, ak sa realizuje. My sme ukázali smer, ale nedokázali sme sa ho pevne držať. Členovia si teraz idú svojou cestou. Už to neriešim, je to za nami.

Aká je momentálna pozícia folklóru v naše spoločnosti? Nestal sa z neho skôr výdobytok ako prirodzená súčasť národa?
Neviem, či slovo folklór je ešte stále v poriadku. Skôr by som použil pojem tradičná kultúra. Slovensko by ju malo vyvážať do zahraničia. Okrem nej aj vodu a svoju krásu. K samotnému folklóru treba začať pristupovať moderne, pretože sa z neho v poslednom období stalo klišé. Je smutné, že nemá takmer žiadnych fanúšikov, okrem súčasných a bývalých členov tanečných súborov.

Opačne je to napríklad pri spoločenskom tanci, ktorý má veľa obdivovateľov. Slováci nedokážu odšifrovať vlastný folklór, polarizujeme sa a nepoužívame moderné metódy pri jeho prezentácii obyčajným ľuďom. Tým, ktorí sa nezaujímajú o tradičnú kultúru, ju musíme preložiť, aby ju dokázali pochopiť.

Počas vášho pôsobenia v Zemplíne ste nahrávali na magnetofón rôzne akcie, ktoré sa spájali so súborom. Bol to impulz k tomu, aby ste sa o rozhlasovú činnosť začali viac zaujímať?
Neviem. Mnohokrát na to myslím. Mali sme v rámci súboru aj netanečné akcie. Organizovali sme opekanie, stanovanie a s jedným magnetofónom a mikrofónom sme robili záznamy. Tie sme vtipne glosovali. Robili sme to opačne, ako sa má. Nahrávali sme, keď bola pesnička a pri vstupe sme boli ticho. Vytvárali sme to na kolene.

foto: Martin Buzna

Tam som sa prvýkrát počul a bol som prekvapený, ako znie môj hlas. Začal som si uvedomovať, že by som sa rádiu možno chcel venovať.

V Prešove ste ale vyštudovali učiteľskú kombináciu dejepis a anglický jazyk. Prečo učiteľstvo?
Lebo by ma to bavilo. Táto kombinácia mala široký profil absolventa. Dejepis dáva široký rozhľad v rámci kultúry a nie je to len kulturológia a estetika. Dá sa zachytiť v rámci učenia, ale aj pri práci v archíve či v inej inštitúcii. Angličtina v tom čase prestala byť exotickým jazykom a začala byť bežnou súčasťou spoločnosti. Z tejto kombinácie mohlo vzniknúť široké pole pôsobnosti.

Mali ste možnosť aj učiť?
Neučil som, bol som len na praxi, z ktorej mám množstvo zážitkov. Jednu hodinu som deťom hovoril o Keltoch. Keď sme sa stretli znova, deti si to pamätali. Bol to nezabudnuteľný moment, keď som si uvedomil, že som im niečo odovzdal.

Nechýbajú v slovenských školách mladí učitelia?
Je to veľký problém. Mladí ľudia v školstve chýbajú. Dnešná doba je úplne iná. Autorita učiteľov je otrasená a správanie detí odlišné, ako tomu bolo v minulosti. Problém je aj v tom, že na Slovensku môže byť trénerom a učiteľom skoro každý.

Vás od pedagogickej kariéry začalo odkláňať aj pôsobenie v internátnom rádiu, ktoré ste neskôr viedli. Ako ste sa stali jeho súčasťou?
Bol vyhlásený konkurz. Chcel som si dokázať, že na tom mám, hoci som mal pred konkurzom veľký strach. V prípade tanca som si od diváka pýtal pohľad. Pri rádiu to bolo o inom. Poslucháč nevidí, počúva a vyžaduje, aby sa mu moderátor predviedol. Aj to bola motivácia, prečo som sa pre rádio rozhodol.

Tu ste pocítili jeho čaro?
Áno. Odvtedy zapnúť červenú (vtup do éteru, pozn. autora) znamenalo vykorčuľovať z nejakej situácie. Ako nový moderátor som sa začal učiť ako pripraviť správu, príspevok či rozhovor. Starší kolegovia ma viedli a upozorňovali na chyby.

Kde ste pokračovali po skončení štúdia?
V regionálnom rádiu Flash, kde som začal pracovať už počas štúdia. Aj keď som školu finišoval s odretými ušami, som rád, že som to nevzdal.

V tomto rádiu ste sa stretli aj so súčasným kolegom Marcelom Forgáčom.
My sme o sebe vedeli, no môj čas spolupracovať s ním musel ešte dozrieť.

Ktoré ďalšie známe osobnosti tu pôsobili?
Michal Hudák, Beatrice Szabóová, Ľuboš Sarnovský, Mimo z Fun rádia, začínal tu šéfproducent Martin Fenčák z rádia Expres a mnohí iní ľudia.

V roku 2004 sa vám splnil rozhlasový sen, začali ste pracovať vo Fun rádiu. Aké boli začiatky?
Ťažké. V novembri a decembri som vysielal na skúšku v noci. V januári som cez deň uvádzal Muzikolu. V apríli som dostal na štyri mesiace stopku, nevedeli vtedy, ako ma majú vyhodiť. Ja som sa počas tejto pauzy do rádia chodil učiť. Potom som v júli dostal príležitosť, ktorej som sa plne chopil. Presvedčil som tým, že som veľmi chcel. Fun rádio bolo pre mňa obrovským snom, no nebol to cieľ, ale začiatok cesty.

„V rámci médií sú dôležití ľudia, ktorí vyberú veci tak, aby sa divák mohol spoľahnúť na to , čo je dobré a čo zlé. Takáto selekcia by mala fungovať, ale nedeje sa to, lebo sme povrchní.“

Na čom ste museli popracovať a čo zmeniť, aby ste získali dôveru?
Aj keď som bol v rámci regiónu najlepší rozhlasový moderátor, prišiel som do Fun rádia a bol som nula. Nie preto, že by mi to dali ľudia pocítiť, ale kvôli tomu, aby som niečo dokázal. Musel som nájsť seba, aby som nebol ako Forgáč, Hudák a iní. Trvalo mi to dlho. Problém bol aj v tom, že mi nerozumeli. Nechápali môjmu humoru a vetám, ktoré som chcel povedať. Musel som sa učiť skracovať vety a prijať pravidlá, aby ma poslucháči pochopili.

Aké ďalšie rozhlasové programy, okrem nočného vysielania a Muzikoly, ste moderovali?
Bolo to sobotné vysielanie od šiestej do deviatej ráno. Ďalej som robil hiparádu Topfun, malú rannú šou, Telefun, produkciu Adele a Sajfovi, popoludnie s Marcelom Forgáčom, s ktorým momentálne moderujeme rannú šou.

Ranná šou je top vysielanie. Ako sa na ňu pripravujete?
Príprava je o tíme a vzájomnej chémii. Máme cit na to, čo by mohlo byť zaujímavé a následne to v rámci kolektívu riešime. Ja mám šťastie aj na človeka, s ktorým pracujem.

Kolektív ranného vysielania utužujete aj tým, že každý deň niekto pripraví raňajky.
Je to tak. Šesť dní, šesť raňajok. Andrej z dopravného servisu je špecialista na nátierky. Marek zo správ pečie vynikajúci chlieb. Produkčná Káva zas robí výborný kiš. Priznám sa, stalo sa mi, že som raňajky odflákal. No je to naša spoločná pasia. Kúpili sme si indukčnú dvojplatničku a podarilo sa nám pozvať aj pár profesionálnych kuchárov. Keď sa vyvára, rozvoniava to v celej budove.

Pozrime sa na rádio aj z iného pohľadu. Printové médiá predpokladajú, že sa v budúcnosti z novín stane luxusný tovar. Nevnímate to aj pri rozhlase?
Rozhlas bude na internete, ktorý sa bude šíriť ako klasické frekvenčné vlny. Myslím si, že to bude skôr vecou profilu, ktorý si každý poslucháč vytvorí a na základe toho sa mu zobrazí ponuka rozhlasových staníc alebo konkrétne rádio. Bude to akoby jeho vlastné rádio, ušité na mieru.

Bude mať kto pre ľudí vysielať? Raz ste vyslovili obavu, či vás bude mať kto nahradiť.
Mladí moderátori vo veľkom stále neprichádzajú, hoci by bolo fajn, keby mi niekto dýchal na krk. Boli a sú tu isté pokusy, ja viem momentálne o štyroch. Je to Ševa a Monča, ktoré robili v Pulz rádiu a Erika a Blaža z rádia PaF. To boli ľudia, ktorých som stretol osobne. Možno existujú mnohí ďalší. Otázne je, či bude pre nich priestor a či sa tomu budú chcieť naplno venovať.

Nemali by samotné rádiá investovať do výchovy nových moderátorov?
Je to smutné, ale nie. Napríklad Fun

foto: Martin Buzna

rádio je komerčne orientované a dávať prostriedky na výchovu nových ľudí by bolo neefektívne. Tu sú potrební ľudia so skúsenosťami z lokálnych rádií.

Tie prežívajú opäť renesanciu.
V čase, keď som nastúpil do Fun rádia, popularita regionálnych rádií klesala. Naopak, celoplošným staniciam sa darilo. Dnes sa situácia mení a lokálny rozhlas naberá na sile. Tu by som sa vrátil k predošlej otázke, kde práve regionálne rádiá zohrávajú dôležitú úlohu pri výchove a výbere nových moderátorov. Okrem toho tu vzniká selekcia hudby, ktorú chcú ľudia počuť. Tak napríklad začínala kapela IMT Smile.

Aké vlastnosti a schopnosti má mať dobrý rozhlasový moderátor?
Rozhľadenosť, aby vedel čo a kde sa deje. Mal by mať prehľad o geografii, ľuďoch, Slovensku a o hudbe. Musí vedieť, že Jamiroquai je kapela a nie žena. Rovnako by mal byť pohotový a vedieť dobre reagovať. Dôležitá je tu sebareflexia, neposkladať sa zo seba. Nemusí to byť ale kozmopolita. Matej Bel by zrejme na svoju dobu nebol dobrý moderátor.

Máte skúsenosť aj s televíznym moderovaním. Aký bol váš prvý projekt?
Volal sa No Problem a realizoval sa v roku 2000. Získal aj cenu na Prix Danube 2001.

Na čo sa zameriaval?
Bol to magazín pre mladých so zaujímavými hosťami od herca, sexuológa, muzikanta až po akrobatického pilota.

Nechýba dnes viac takýchto programov pre mládež?
Áno. V rámci médií sú dôležití ľudia, ktorí vyberú veci tak, aby sa divák mohol spoľahnúť na to, čo je dobré a čo zlé. Takáto selekcia by mala fungovať, ale nedeje sa to, lebo sme povrchní.

Nie je problém najmä v komercializácii médií?
Aj. Komerčnosť však funguje len do takej miery, akú si pripustíme. Mne nevadí to, že je v obchodoch plno čokoládových Mikulášov, pretože ja som si prišiel kúpiť len chlieb. Ak ľudia riešia aj to, čo nemusia, zbláznia sa z toho.

V rámci televízie ste pracovali aj na hudobných projektoch ako hitparády a Legendy popu. Máte vzťah k hube?
Ja hudbu milujem. No teraz som jej kvôli rodinným povinnostiam neverný.

Máte svoj obľúbený hudobný žáner?
Ťažko povedať. Napríklad slovenskú hudbu si vyberám na základe textu. My Slováci sme príbehoví a veľakrát aj preto nevieme prijať západnú hudbu.

Aký hudobník sa dokáže presadiť v komerčnom rádiu?
Keby som to vedel, bol by som producent takýchto muzikantov. No neviem na túto otázku odpovedať.

Ako je na tom hudobná scéna na Slovensku?
Niektoré veci sú pod rúškom nekvality alternatívne, iné sú preceňované ako popmusic. Je to zákopová vojna medzi tými, ktorým sa darí a ktorým nie. Nie všetci tí, ktorí sú prezentovaní v médiách, sú zároveň kvalitní, a naopak.

Milan "Junior" Zimnýkovál (35)

rozhlasový a televízny moderátor, zabávač

Narodil sa v Snine, detstvo však prežil v Michalovciach. Vyštudoval učiteľskú kombináciu anglický jazyk –dejepis na Prešovskej univerzite. Tancoval vo folklórnom súbore Zemplín. K rozhlasu sa dostal počas štúdia na vysokej škole. Začínal v internátnom rádiu PaF, odkiaľ prešiel do regionálneho rádia Flash. Od roku 2004 pôsobí vo Fun rádiu, kde moderoval viacero rozhlasových programov. Momentálne s Marcelom Forgáčom vysiela Rannú šou. Skúsenosti má aj s televíznym moderovaním. V roku 2000 začínal v STV s reláciou No Problem. Spolupodieľal sa na tvorbe hitparády Chart_1. Moderoval Legendy popu na STV a reality šou Hotel Paradise v TV Joj. Je ženatý, má dcéru Alexandru.

Už dlhší čas pôsobíte v Bratislave. Vnímate nejaké rozdiely medzi východom a západom Slovenska?
Je smiešne riešiť to, kto je z východu a kto zo západu, pretože stred sa medzi tým stráca. Bratislava je hlavné mesto Slovenska a nie Bratislavy. Nemám rád, keď mi na východe hovoria: ukáž im to tam. Veľmi ma potešilo, keď mi raz Sajfa povedal, že aj kvôli mne zmenil pohľad na východniarov. Ja som do Bratislavy prišiel kvôli práci, ktorú som chcel robiť. Keby som ju mal možnosť robiť na východe, bol by som tam. Ja ale milujem celé Slovensko. Som presvedčený, že Slovensko je krásne. Obzvlášť rád mám Liptov.

To bola pozitívna stránka našej krajiny. Aké negatíva treba odstrániť?
Keď som robil v internátnom rádiu, mal som zásadný rozhovor so Stanislavom Štepkom. Riešili sme otázku, či zostať doma, alebo odísť do zahraničia. Vtedy mi povedal, že treba zostať, aby mal kto posúvať Slovensku dopredu a aby boli vôbec Slováci. Ja som zostal a snažím sa robiť veci, ktoré dokážu zmeniť krajinu.

Aké sú to veci?
Je milión nedostatkov, ktoré by sa dali zmeniť a ktoré fungujú len preto, že sme si zvykli používať frázu: „...lebo sme na Slovensku". Ak začneme od seba, ono sa to časom zmení. Nepríde to hneď. Tí, ktorí vidia, ako by to mohlo fungovať, sú nedočkaví. Chcú, aby služby v Tatrách boli už také ako v Alpách. Ono to príde, len nám to bude dlhšie trvať.

Nie je problém aj v samotnej povahe Slovákov, že sme možno netrpezliví a skôr riešime iných ako seba?
Závisť je len o tom, ako si pripúšťame napríklad suseda, ktorý pozerá čo máš a nemáš. Skôr si myslím, že sme povrchní. Hovoríme si: to stačí, nejako bude. To je koreň problému. Prejavuje sa to aj v mojej práci, aj ja mám k tomu sklony.

Čo plánujete do budúcna? Kde vás môžeme vidieť, počuť?
Rannú šou by som chcel robiť päť až osem rokov. Rozbehnuté sú aj nejaké televízne projekty, zatiaľ len na papieri. Môj najzásadnejší plán je byť zdravý.

Nad návratom k pedagogike ste neuvažovali? Napríklad ako rozhlasový pedagóg?
Ak by som sa mal k učiteľstvu niekedy vrátiť, možno by to bola táto oblasť. Aj vďaka skúsenostiam. Dnešné moderné rádio je iné ako bolo v minulosti. Ideálne by bolo, aby pedagóg a študenti mali živý kontakt s tým, čo sa deje.

Jozef Gruchalák

foto: Martin Buzna

Strážca kameňa Hea

Slovenská fantasy literatúra pre deti sa teší novému neobyčajnému príbehu. Ide o trilógiu Strážca kameňa, ktorú napísal Ján Papuga. Prvá časť vyšla pod názvom V krajine havranov.

Ján Papuga: V krajine Havranov

Slovart, 2011 400 s.

Štyristostranová kniha ponúka príbeh o výnimočnom chlapcovi
Daliusovi, ktorý síce žije normálny život v normálnom svete, no v snoch sa stáva súčasťou podzemnej krajiny. Nie náhodou nájde skutočný vchod, kde nachádza pravdu o svojom pôvode a o jeho neutíchajúcej chuti naučiť sa lietať.

Autor vo svojej knihe vytvoril krajinu Centurum, ktorá sa nachádza pod zemou v Karpatskom lese. Jej vznik opisuje v báji, ktorú šikovne zakomponoval do príbehu. Tá hovorí o ničivom prírodnom živle s názvom Zívnutie Zeme. Podľa obyvateľov prekrásneho a bohatého ostrova na nich dopadol boží trest a ich domov navždy zmietlo z povrchu zemského.

Podzemná krajina je pod ochranou mocných kameňov Vita, najvzácnejších pokladov Zeme. Papugapridelil každému kameňu meno a čarovnú moc, pre ktorú sú terčmi mnohých nástrah. O ich bezpečie sa starajú strážcovia. Strážcom kameňa Hea, ktorý má v sebe silu oblohy a lietania, bol práve Dalius.

Kniha je určená predovšetkým deťom, avšak našla si aj fanúšikov medzi dospelými. Línia deja sa strieda medzi skutočným a čarovným svetom pod zemou. Autor knihy poukazuje na dôležité poslanie, ktoré by mal hlavný hrdina splniť, a tým prijať na seba veľkú zodpovednosť. Neodmysliteľnou súčasťou príbehu je kamarátstvo, ktoré je v knihe stelesnené vďaka Daliusovým spolužiakom Patrikovi a Damiáne. Papuga dej vygradoval rôznymi nástrahami a prekážkami, ktoré museli mladí hrdinovia podstúpiť.

Kniha je ilustrovaná Svetozárom Košickým. Trilógia Strážca kameňa bude pokračovať druhým dielom Na pomedzí. Príbeh plánuje Papuga zakončiť treťou časťou Vládca života a skazy.

Barbora Ďuračková

Moja mama nepije

Ivana Furjelová je začínajúca autorka, ktorá píše hlavne pre teenagerov. Opäť však siahla po citlivej téme, ktorá sa netýka len tejto vekovej kategórie.

Ivana Furjelová: Keď bude mama triezva

Evitapress, 2013 248 s.

Zatiaľ čo vo svojej prvotine Squelé babenky (2012) sa venovala závislosti od internetu, teraz ponúka pohľad na svet alkoholičky očami jej dospievajúcej dcéry.

Príbeh štvorčlennej slovenskej rodiny sa začal nevinnou hrou na naháňačku v záhrade. Silvia a Adam boli šťastné deti s milujúcimi rodičmi. Ich bezstarostný život ale narušila strata ešte nenarodeného súrodenca. Najväčšmi to otriaslo mamou Máriou, ktorá už v minulosti jeden potrat prežila. Svoj žiaľ začala zmierňovať pohľadom na dno pohárika. To jej však utrpenie nezľahčilo. Práve naopak.

Kapitoly 248-stranového románu predstavujú akúsi intímnu spoveď. Autorka tu majstrovským spôsobom vykresľuje silu rodinného puta, ktoré gymnazistku Silviu núti tajiť matkinu závislosť pred otcom a bratom. „Ako sa cíti štrnásťročné dievča, ktoré čoraz častejšie nachádza svoju matku doma v alkoholovom opojení, sa hovorí veľmi ťažko. Bolelo ma to, strašne ma bolelo, že som videla ženu, ktorá mi vždy bola vzorom, či už vo výchove, alebo v správaní, sedieť doma opitú, stroskotanú a neschopnú povedať súvisle jednu jedinú vetu."

Kto čaká agresívne vyčíňanie alkoholom potuženého človeka či hádky na dennom poriadku, nedočká sa. V tomto smere to Furjelová predsa len trochu odľahčuje a zjemňuje. Avšak krátke úsečné vety i nedokončené výpovede dávajú dôraz slovám, a zároveň burcujú atmosféru. „Moja mama predsa nepije...Nie! Nie! Nie! Nepije."

Kniha sa dostala na pulty kníhkupectiev začiatkom roka 2013. Nádejná spisovateľka vtedy nemala za sebou ešte ani maturitu. Na trhu zaplavenom neznámymi talentami môže byť príjemným osviežením, ktoré nevyprchá.

Ľudmila Gromadová

Revolucionár a inovátor

Génius a jeden z najlepších filmových tvorcov, tvrdí herecká legenda Michael Caine o režisérovi, ktorý doposiaľ natočil osem úspešných celovečerných snímok, ale ešte ani raz nezískal Oscara. Brit Christopher Nolan je najväčším objavom Hollywoodu za posledných pätnásť rokov.

Predstavte si, že dostanete k dispozícii čiernobielu kameru, jedného herca a tri minúty na filmovom plátne. Vašou úlohou je natočiť dramatickú snímku so strhujúcim príbehom. Nemožné? To by sa vo Veľkej Británii nesmel narodiť muž, ktorý už pri svojich prvých dotykoch so svetom kinematografie dokázal aj bez výraznejších ingrediencií vytvoriť zmysluplné dielo. Jeho krátkometrážnemu filmu Doodlebug na minimálnom priestore nechýbala myšlienka, temná atmosféra, atraktívny soundtrack a ani záverečná pointa. Prekvapujúci úspech na prvý pohľad bezvýznamného produktu položil prvé dlaždice na hollywoodskom chodníku slávy ku menu Christopher Nolan.

Naratívna revolúcia

Už o rok neskôr dostal britský tvorca jedinečnú možnosť predviesť svoje kvality v celovečernom filme. Ku Sledovaniu (anglický originál Following) si sám napísal scenár, zrežíroval ho, aj natočil. Reakcie boli veľkolepé. Štýl rozprávania jednoduchého príbehu cez viacero prelínajúcich sa časových línií sa stal charakteristickým prvkom Nolanovej produkcie. Vďaka ručnej čiernobielej kamere vytvoril mimoriadne sugestívne prostredie, v ktorom sa zameral na štúdiu vnútorného sveta hlavného hrdinu (v podaní fenomenálneho Jeremyho Theobalda). Ohromujúci výsledok však bol iba predzvesťou toho, čo ešte len malo prísť.

Písal sa rok 2000, keď Christopher Nolan odštartoval spoluprácu s kameramanom Wallym Pfisterom, ktorý tvoril súčasť jeho štábu ďalšiu dekádu. Do hereckého ansámblu získal dnes už hollywoodske hviezdy Guya Pearcea, Joea Pantoliana či Carrie-Anne Moss. Do dokonalosti dotiahol systém narácie príbehu, ktorý sa tentoraz začínal záverom. Skladal sa z koláže scén, z ktorých každá nasledujúca končila tam, kde predchádzajúca začala. Memento – ktorého príbeh otvára fotografia s odkazom „Zabi ho!" a hovorí o mužovi, ktorý si nič nepamätá a všetko si musí fotiť a zapisovať – získalo nomináciu na Oscara v kategórii Pôvodný scenár. Originálny námet, strhujúci dej a efektná práca s kamerou a strihom definitívne zaradili meno Christopher Nolan do zoznamu hollywoodskej smotánky.

Realistický komiks

Po triumfálnom úspechu Mementa Brit vybočil zo zabehnutých koľají. Počas piatich rokov natočil len remake nórskej snímky Insomnia. Prvýkrát pod patronátom štúdia Warner Bros. síce dostal k dispozícii vysoký rozpočet a troch oscarových hercov (Al Pacino, Robin Williams, Hilary Swank), ale vzhľadom na už raz sfilmovanú verziu nemal príliš čím prekvapiť.

Prekvapil ale inou skutočnosťou – rozhodol sa podpísať zmluvu na réžiu komiksového hrdinu Batmana. Netopierí muž, reflektujúc niekoľko predchádzajúcich spracovaní, aspoň naoko neponúkal – podobne ako Insomnia – možnosť priniesť niečo nové a prevratné. Nolan mal však svoju víziu.

Christopher Nolan

"V spolupráci s bratom Jonathanom a scenáristom Davidom Goyerom redefinovali dovtedy zaužívaný spôsob spracovania komiksových námetov."

„Superhrdinovia vypĺňajú medzeru v dnešnej popkultúre. Pre mňa je Batman najpríťažlivejšou postavou, pretože pochádza z nášho sveta. Toto je aspekt, ktorý som chcel prezentovať vo filme. Skutočného človeka zo skutočného sveta," povedal Nolan.

V spolupráci s bratom Jonathanom a scenáristom Davidom Goyerom redefinovali dovtedy zaužívaný spôsob spracovania komiksových námetov. Batmana transformovali na človeka, ktorý sa na základe životných skúseností rozhodol nestať sa hrdinom, ale symbolom. Symbolom dobra, ktorým by mohol byť ktokoľvek iný. Trilógia o temnom rytierovi realistickým poňatím nezapadala do komiksového univerza, ale vďaka kvalitnému scenáru, obohatenému o filozofické úvahy a mnoho životných myšlienok, hereckým výkonom hlavných postáv, diferenciácii charakterov záporných hrdinov a formáte natáčania IMAX, sa zaradila medzi najlepšie trilógie všetkých čias.

Sci-fi mág

Počas rokov, kedy sa formovala legenda o Batmanovi, vytvoril Christopher Nolan ďalšie dva projekty. Úspech Dokonalého triku (The Prestige) nespočíval len v (opäť raz) bezchybnom a napínavom scenári plnom zvratov, ale aj v hereckom súperení dvoch ikon Hollywoodu – Hugha Jackmana a Christiana Balea – podporených skúseným Michaelom Caineom, dvorným hercom 43-ročného režiséra.

Po Temnom rytierovi (2008) sa Nolanovi konečne podarilo zrealizovať aj jeho sen. Na plátno kín priniesol strhujúcu snímku, na ktorej scenári pracoval desať rokov. Ak dovtedy niekto považoval za vrchol sci-fi žánru Matrix, Počiatok (Inception) posunul hranice do neprebádaných výšin. Skvelý casting s množstvom výnimočných mien, monumentálna hudba Hansa Zimmera, výborná kamera a dej, v ktorom sa prelína päť úrovní ľudského vedomia. Počiatok bol filmom, ktorý Nolanovi vyniesol nielen druhú nomináciu na Oscara, ale v pomerne mladom veku ho definitívne zaradil k velikánom svetovej réžie.

Cesta do vesmíru

Hoci po zakončení Batmanovskej trilógie Nolan avizoval, že si dá nejaký čas prestávku, situácia sa zmenila. Vesmírny projekt Interstellar, o ktorý sa zaujímal Steven Spielberg, zostal po jeho odstúpení na okraji stola. Britský tvorca naň získal práva a na plátna kín ho uvedie budúci rok. Snímka vychádza z teórie slávneho astrofyzika Kipa Thorna a rozpráva o cestovaní v časopriestore cez červiu dieru. Cit bratov Nolanovcov pre kvalitný scenár bez balastu a logických nezmyslov, správna ruka pri výbere hercov, hudba Hansa Zimmera a predchádzajúce úspechy v rámci žánru predznamenávajú veľkolepý zážitok. Istotne sa je na čo tešiť.

Andrej Kuzmány

foto: novaradio.ru

Festival outdoorových filmov nesklamal

Jedenásty ročník medzinárodného filmoveho outdoorového festivalu o extrémnych športoch opäť raz dokázal, že sedieť doma na gauči a pozerať televíziu je plytvanie drahoceným časom. Kino Kultúra aj tento rok svojim divákom ponúklo skvelé filmové zážitky.

Prežívať vzrušujúci život s pravidelnými dávkami adrenalínu nie je pre každého. Aj preto sa koná podujatie, ktoré tým, ktorí nemajú toľko odvahy, pomôže spoznať, kam sa až dajú posunúť hranice osobných rekordov. Filmové plátno ružomberského kina Kultúra v polovici novembra ožilo dobrodružnými scénami 11. ročníka dokumentárnych filmov spod holého neba. Dych vyrážajúce príbehy miestami divákom naháňali zimomriavky, kde tu scenérie chytili za srdce nejedného milovníka prírody. Festival sa okrem Ružomberka konal aj v Liptovskom Hrádku, v Žiline, v štyridsiatich mestách Českej republiky a dokonca aj v Rusku.

Festivalový maratón otvoril Pavol Barabáš, známy slovenský režisér a scenárista, besedou o cestách za dobrodružstvom: až tam, kdesi do neznáma, kde vo vypätí ľudských síl človek spozná nie len moc prírody, ale aj odhodlanie prežiť a posunúť hranice svojich možností.

Tri premietacie dni vyplnili snímky o extrémnych športoch či dramatických cestách do vnútra nespútanej prírody. Vo formáte krátkych filmov diváci mali možnosť zhliadnuť Cesty do neznáma, ale

aj dokumentárnu snímku Šalený vychodňar o Romanovi Dubskom, ktorému učaril B.A.S.E Jumping. A bolo toho oveľa viac.

Snímky z rôznych kútov planéty nabité adrenalínom sú inšpriráciou pre mnohých vyznávačov extrémnych športov. Lezenie po strmých stenách, nebezpečné zjazdy horských chodníkov na dvoch kolesách či objavovanie nepoznaných kútov prírody je len špičkou ľadovca, ktorú si mohli účastníci v ružomberskom kine vychutnať.

Festival priniesol aj dokumentárnu snímku Misia splnená – jeden z najvzrušujúcejších zoskokov, aké sa za posledné roky uskutočnili. Samozrejme, reč je o Felixovi Baumgartnerovi. Red Bull Stratos, až z hranice vesmíru, zoskočiť a prežiť. S týmto cieľom sa Baumgartner v špeciálnej kapsuli vydal až pred bránu hviezd, aby pri skoku voľným pádom posunul jednu z najvzdialenejších hraníc: „Celý svet sa díva. Vraciam sa domov."

Miesta ako K2, sopka Etna, rieka Nahanni, Kirgizské pohoria, Etiópska strecha Afriky, Amazónia, ale dokonca aj naše Tatry sú pre mnohých z nás nedostupné. Na filmovom plátne ale boli na dosah ruky pre všetkých. Nie je nevyhnutné vrhať sa strmhlav tam, kde by bežný človek ani nos nestrčil. Vykročiť však trochu mimo každodenný stereotyp a nechať prúdiť do žíl adrenalín z netradičných zážitkov môže raz za čas každý.

Marija Hekelj

Zmiznutie

režisér Denis Villeneuve, 153 min, Warner Bros.

Doverovci a Birchovci sú obyčajné rodiny z predmestia, kde žijú a vychovávajú svoje deti. Neobyčajným sa však pre nich stane Deň vďakyvzdania, ktorý trávia pospolu. Práve v tento deň dôjde k nepríjemnej udalosti – ich dcéry niekto unesie a jediným oporným bodom pri pátraní sa stáva karavan, zaparkovaný pred ich domom.

Prípadom sa začne zaoberať zanietený detektív Loki (Jake Gyllenhaal), ktorý sa ho snaží za každých okolností do hĺbky vyšetriť a objaviť pravého únoscu. Otec Keller Dover (Hugh Jackman) nemieni nečinne čakať a rozhodne sa vziať spravodlivosť do vlastných rúk. Je presvedčený, že únoscom je retardovaný Alex (Paul Dano), pretože práve on bol vodičom podivného karavanu. Napriek náboženskému presvedčeniu začne Keller, poháňaný hnevom a bezmocnosťou, kruto týrať podozrivého Alexa. Príbeh začne naberať obrátky vtedy, keď sa na povrch dostávajú nové a nečakané stopy.

Natáčalo sa prevažne v interiéroch. Tmavé prostredie a hra so svetlom do filmu vnášajú depresívnosť, emotívnosť a napätie. Dlhé dialógy, Kellerove utiekanie sa k Bohu prostredníctvom modlitby, pohľad na skľúčené rodiny stratených dcér striedajú vypäté momenty a nečakané zvraty. Hugha Jackmana scenár tlačí do naozaj napínavých momentov, jeho herecký výkon v tomto filme je aj vďaka nim excelentný. Za ním nezaostáva ani Jake Gyllenhaal, známy najmä z filmov Láska a iné závislosti, Skrotená hora alebo Zodiac. Paul Dano sa opäť ocitol v roli „čudáka". Diváci si ho môžu pamätať napríklad z filmu Looper alebo z akčnej komédie Knight and Day.

Režisér Denis Villeneuve, známy drámou Incendies, vytvoril skutočne napínavý príbeh so známym námetom, avšak poňal ho veľmi netradične. Najmä tým, že sa do vyšetrovacieho procesu zapojil aj otec unesenej. Na natočenie tohto trileru sa podujal kameraman Roger Deakins, ktorý natočil aj „bondovku" Skyfall alebo legendárny Shawshank. K napínavej, depresívnej a tajomnej atmosfére filmu prispieva aj hudba, ktorú skomponoval islandský skladateľ Jóhann Jóhannsonn. Vo vedľajšej úlohe sa predstavili napríklad Terrence Howard alebo Maria Bello, ktorá stvárnila manželku Kellera. Film sa natáčal v mestečku Conyers. V hlavnej úlohe sa mal pôvodne objaviť Mark Wahlberg – ten nakoniec vo filme ostal, nie však ako herec, ale ako výkonný producent.

Michaela Adamčíková

foto: tiexuejiaowa.com

S nadžánrovým Bloomom precitnete

V súčasnosti sa na domácej hudobnej scéne objavuje stále viac nových tvárí. O to viac poteší, keď vám táto hudba má čo ponúknuť. Medzi také patrí aj bratislavská formácia Bloom.

Viaceré úspešné vystúpenia už má za sebou. Zahrali si na jednom z pódií najväčšieho slovenského jazzového festivalu Bratislavské jazzové dni, predskakovali Kataríne Knechtovej na jej Acoustic Tour, talianskemu bluesmanovi Robertovi Ciottimu či reprezentovali Slovensko na multižánrovom festivale Waves Vienna vo Viedni.

Cieľom bolo vytvoriť úprimnú akustickú hudbu, s ktorou sa cítili úzko spätí. Hoci speváčka Barbora Drahovská a gitarista Lukáš Kyška boli s pôsobením dua spokojní, koncom roka 2011 sa rozhodli rozšíriť zostavu o ďalších členov. „Našu hudobnú rodinu tak obohatil basgitarista Jozef Graus a trošku neskôr aj bubeník Igor Sabo, ktorého som nesmelo oslovila po minuloročnom zimnom koncerte kapely Fragile," hovorí pre áno! magazín Barbora.

Nadžánrová kapela

Bloom zastupuje širšiu hudobnú paletu. Ich hudba sa nesie v zmesi jazzu, folku a bluesu. „Nedávno sme dostali počastovanie ‚nadžánrová kapela´. Celkom nás to potešilo, pretože charakteristika žánru, ktorý hráme, je orieškom aj pre kritikov v recenziách. Každopádne akusticky znejúci, harmonicky sa vznášajúci, rytmicky usadený alternatívny pop," dopĺňa charizmatická speváčka.

Barborin špecifický hlas zahaľuje piesne do pocitu záhadnosti. „Spievať som začala už od mala. Vždy som využila chvíľu, keď som bola sama doma, mohla som si vypeckovať vežu a počúvať Madonnu. Neskôr ma babka prihlásila na ľudovky, kde som vydržala päť rokov," spomína Barbora a dodáva: „Pri speve je úžasné, že ho musíš cítiť, prežívať. Fascinuje ma to, že zakaždým v ňom nájdem niečo nové. Myslím, že učiť sa a objavovať nové možnosti budem večne."

> ***"Nerada hovorím o mojich pocitoch, preto ich radšej dávam do hudby."***
>
> *Barbora Drahovská*

Prvou piesňou skupiny bola A Song For You a je speváčkinou spomienkou z čias, keď žila v Nemecku. „Je to pesnička o rodinných vzťahoch, ktoré sa rozpadli. Nerada hovorím o mojich pocitoch, preto ich radšej dávam do hudby. Niekedy je možno problém, že tomu, čo chcem textom povedať rozumiem iba ja, ale pomáha mi to riešiť si svoj vnútorný svet," vysvetľuje Barbora.

Gitarista Lukáš tvorí základ celej skladby a do melódií vnáša svoje pocity. „Naše skladby vždy vznikajú tak, že Lukáš vymyslí gitarový základ, ja mu ho schválim a potom do neho vymýšľam spevovú linku. Keď mi zahral gitaru do tejto pesničky, hneď som vedela o čom bude," zdôrazňuje význam spoločnej tvorby pre áno! magazín.

Let The Good Days Come

Po prvom vydanom EP prichádza na rad debutový album. Skupina na ňom pracovala od augusta v štúdiu u Mareka Rakovického a bude obsahovať 11 skladieb. O ich finálny zvuk sa postarali ľudia zo štúdia Masterdisk v New Yorku. Kamarát Barbore odporučil rozhovor s Vladom Mellerom, ktorý emigroval do Ameriky a mastroval albumy pre Pink Floyd, Paula McCartneyho či Johnnyho Casha. Ten jej následne odporučil Marka Santagela, ktorý pracoval na projektoch Michaela Jacksona, Red Hot Chili Peppers alebo Kanye Westa.

Ochutnávkou je pieseň Carosuel Ride, ku ktorej nedávno nakrútili videoklip. Podieľal sa na ňom režisér filmu Kandidát Jonáš Karásek. „Spolupráca pri natáčaní klipu vznikla čisto náhodne. Zavolala som Jonášovi, aby som ho poprosila o radu, či by mi vedel niekoho odporučiť na natočenie klipu. Jeho som popravde ani nemala na mysli, keďže som vedela, že má veľa práce s Kandidátom. Ale ani neviem ako a už sme boli na pľaci a nakrúcali. Vraj sa mu zapáčila naša skladba," prezradila Barbora. Spolu s Bloom sa v klipe objaví herec Milan Chalmovský a harfistka Mária Kmeťková.

Katarína Gočová

VAŠE KNÍHKUPECTVO DON BOSCO
NÁJDETE NÁS: NA PRÍZEMÍ NOVEJ UNIVERZITNEJ KNIŽNICE KU V RUŽOMBERKU

foto: Zdenko Hanout

Neustále v pohybe

Má rád grafity, na stenách zaznamenaný spoločenský komentár, ktorý je prejavom verejného aktivizmu a zároveň kumštom. Rovnako obľubuje všetky druhy pouličného umenia, ktoré nie sú tvorené samé pre seba.

Austrálsky pesničkár a hudobník John Butler sám začínal na ulici ako busker. Aj keď už niekoľko rokov cestuje s kapelou (John Butler Trio) po celom svete, ani dnes nedokáže odolať vábivému volaniu prašných mestských ulíc. V rozhovoroch často spomína na chvíle, keď kráčal ulicami a snažil sa nájsť vhodné miesto, na ktorom by sa mohol pokojne usadiť. „Práve som našiel voľný kúsok chodníka, sám s gitarou zapojenou v mojom zosilňovači, sklonil som hlavu a snažil sa s ňou splynúť."

Butler stále ostáva verný tomuto odkazu. Podobne ako za čias jeho pouličných vystúpení, ktoré sprevádzajú rôznorodé zvuky uponáhľaného mestského života, neustále vstáva a objavuje nový kúsok zeme a nasáva jeho atmosféru. Tento leitmotív sa odzrkadľuje predovšetkým v personálnych výmenách muzikantov.

Na svojom facebookovom profile nedávno oznámil, že po štyroch rokoch dochádza k zmene v obsadení tria. „John Butler Trio nadšene predstavujú svojho najnovšieho

člena celému svetu! Grant Gerathy sa pripojí k Johnovi Butlerovi a Byronovi Luitersovi ako nový bubeník, perkusionista a sprievodný spevák." Na tomto poste vystriedal Nickyho Bombu, ktorý v roku 2004 spolupracoval so skupinou na albume Sunrise Over See. Po skončení nahrávania sa vrátil k vlastnému projektu Bomba. O päť rokov neskôr sa k triu znova pripojil. Z tejto spolupráce vzišla zatiaľ posledná štúdiová nahrávka April uprising.

Angažovanie Granta Gerathyho sa javí ako zaujímavá voľba. Spolu so súčasným basgitaristom Byronom Luitersom sa stretol v skupine The Ray Mann Three. Pod vplyvom predchádzajúcej spolupráce môžu Gerathy a Luiters zviesť John Butler Trio viac soulovým smerom, keďže The Ray Mann Three sa profilovali v rámci tohto hudobného žánru. Projekt rozbehol hudobník a výtvarný umelec Raymond Wassef, ktorý na správu o Gerathyovom pripojení k John Butler Trio reagoval slovami: „Bolo mi potešením a najväčším šťastím hrať s Grantom, ktorého ako hudobníka považujem za svetovú triedu."

Nový singel Only One, ktorý John Butler Trio zverejnili len nedávno, zatiaľ neodkazuje na predchádzajúce pôsobenie Luitersa a Gerethyho, ale naznačuje nový rozmer. Zaručene bude zaujímavé sledovať, čo vzíde z tejto spolupráce.

Jakub Habas

Hugh Laurie

Didn't it rain

V roku 2006 vyhlásil magazín Life Hugha Laurieho za najvšestrannejšie nadaného muža všetkých dôb. Okrem herca sa v ňom skrýva aj spisovateľ, komik, spevák, športovec a hudobník.

Jeho debutový album Let them talk zaplavil svet v roku 2011. Kto by povedal, že arogantný lekár bude ulietavať na bluese? Zahodil na chvíľu povestnú palicu a vyhrnul si rukávy. Výsledok dosiahol všeobecné uznanie, a to ho povzbudilo k tvorbe ďalšieho, tohtoročného počinu menom Didn´t it rain. Opäť si vzal na mušku hity 20. storočia a nezameniteľné prostredie New Orleans. Štrnástimi skladbami vzdáva poctu velikánom ako sú Joe Cocker, Louis Armstrong či Frank Sinatra. Stačí zavrieť oči a prenesiete sa do zafajčených salónov, kde vám fúzatý gentleman vo fraku odsunie stoličku alebo pripáli cigaretu „na špičke". Pri počúvaní zabudnete na každý váš problém.

Hugh ovláda hru na päť nástrojov. Albumu však dominuje klarinet, trúbka či saxofón. Možno si vybral ľahšiu cestu tým, že zvolil coververzie, ale v jeho poňatí sú neopakovateľné. „Rozhodol som sa nadviazať na predchádzajúci materiál, ale cestou hlbšieho skúmania americkej hudby, ktorá ma očarila, keď som bol ešte malý chlapec."

A „blesman" znova nesklamal. Dokonca pričuchol aj k jazzu. Ak za predaj vďačí seriálu, nie je to škoda. Práve naopak. Hugh Laurie sfarbuje dnešnú hudobnú scénu doteraz nevídanými odtieňmi.

Lívia Šimčeková

OneRepublic

Native

V treťom štúdiovom počine chcela byť pätica chalanov z Colorada prirodzená. Native je vskutku odvážnym experimentom. OneRepublic výrazne „skomerčneli". Producentsky vyšperkovaná skladba Apologize, ktorá im zabezpečila výslnie, bude do smrti ich vizitkou. Charakterovo podobný nájdete v najnovšom albume song Au Revoir. Za zmienku stojí aj pieseň Preacher, v ktorej si spevák Ryan Tedder spomína nielen na svojho dedka, ale vyznáva aj svoju vieru.

Balík štrnástich piesní chalani obohatili o tri akustické verzie. Podčiarknuté a spočítané – album vám spríjemní viac ako hodinu vášho života. Ide o vysokokalorickú bombu dobrej nálady. OneRepublic obmedzili sláčiky a gitary, viac skladieb sa nesie v elektronickej verzii. Tento fakt je ospravedlniteľný z hľadiska zaujímavých textov a Tedderovho bezchybného falzetu. Pätica na chvíľu zanevrela na pop-rock a vrhla sa do mainstreamového dance-popu.

Týždeň po zaplnení predajných pultov zmizlo neuveriteľných 60 000 kópií. Zámer skupiny osloviť nielen skalných fanúšikov, ale aj zvyšok sveta, bol splnený. Členovia kapely zaspávajú spokojní vďaka pozitívnym ohlasom kritikov a úspešnosti jednotlivých singlov. Vy si však na dobrú noc Native nepúšťajte, pretože je to kofeínová vzpruha na každé sychravé ráno. Ak vám podoba CD nestačí, váš náročný smäd uhasí ich februárový koncert v Bratislave.

Lívia Šimčeková

foto:musicstack.com, redthreadmagazine.com,

Zoči-voči Soči

Už o pár týždňov sa v Krasnodarskom kraji na juhozápade Ruska uskutočnia XXII. Zimné olympijské hry. Slováci sa budú snažiť zopakovať vynikajúci Vancouver 2010.

Od 7. do 23. februára bude na východnom brehu Čierneho mora horieť olympijský oheň. Slovenskí reprezentanti tam nebudú chýbať. Poďme si predstaviť očakávania a šance jednotlivých účastníkov.

Hokejový turnaj postaví na nohy celé Slovensko

Najväčšiu pozornosť verejnosti bude tradične pútať hokejová reprezentácia. Pred dvadsiatimi rokmi v nórskom Lillehammeri sme pri debute ako samostatná krajina obsadili výborné šieste miesto. Nasledujúce dve olympiády bez účasti našich elitných hráčov z NHL skončili neslávne, no piate miesto z Turína 2006 a najmä štvrté z poslednej olympiády máme stále v živej pamäti.

Vo februárovom turnaji postupne nastúpime proti USA, Slovinsku a domácemu Rusku. Základnú skupinu odohráme od 13. do 16. februára. Potom nás bude čakať tzv. kvalifikačný zápas, následne prípadné štvrťfinále a boj o medaily.

Otázka brankárov ponúka v prípade prvých dvoch jasnú odpoveď. Jednotkou nášho tímu by mal byť 28-ročný gólman St. Louis Blues Jaroslav Halák. Bratislavský rodák chytá pravidelne a je oporou jedného z najlepších tímov NHL. To isté sa dá povedať o Rastislavovi Staňovi, ktorý chytá za CSKA Moskva v KHL. Pozícia tretieho brankára nie je až taká dôležitá. Tréneri vybrali Petra Budaja, aktuálnu dvojku Montrealu Canadiens.

Obrancovia majú kontrastnú formu. Zatiaľ čo Zdenovi Chárovi a Andrejovi Sekerovi sa za morom darí, Ľubomíra Višňovského dlhodobo trápilo zranenie a Andrej Meszároš vo Philadelphii nedostáva dostatok príležitostí. V Európe patrí medzi najlepších bekov Dominik Graňák, ktorý hráva v Dyname Moskva. O posledné tri miestenky by mali zabojovať ďalší zadáci z KHL na čele s Martinom Štajnochom či Michalom Sersenom zo Slovana Bratislava.

Najdôležitejším a najťažším krokom pre trénerskú trojicu Vůjtek – Oremus – Országh bude zostavenie útočných formácií. V prvom „trenčianskom" útoku by sa mali objaviť Marián Hossa, Marián Gáborík a Tomáš Kopecký. Posledný menovaný by mal na poste centra nahradiť legendárneho Pavla Demitru, aj keď vo svojom klube na tejto pozícii nehráva. Defenzívny stredný útočník Michal Handzuš by mal byť lídrom najstaršej formácie s Marcelom Hossom a Brankom Radivojevičom. Tretiu formáciu zrejme vytvoria mladé pušky Richard Pánik – Juraj Mikuš – Tomáš Tatar. Do Soči budú cestovať aj hviezdy KHL Tomáš Záborský či Rastislav Špirko a takisto niekoľko hráčov bratislavského Slovana.

"Najväčšia pozornosť sa počas zimných olympijských hier bude opäť upriamovať na výkony našej hokejovej reprezentácie."

Čierny Peter zrejme ostane v rukách Tomáša Jurča. 21-ročný Košičan pôsobiaci na farme Detroitu má výbornú sezónu, no šancu v NHL ešte nedostal. Doma možno ostane aj Miroslav Šatan, ktorý vynechal úvodnú tretinu sezóny, no v Soči by hrať chcel.

Najúspešnejší zimný šport obhajuje tri cenné kovy

Biatlon je dvadsať rokov našim individuálnym zimným športom číslo jeden. V japonskom Nagane 1998 malo kvarteto Jašicová – Murínová – Kutlíková – Mihoková na dosah prvú zimnú olympijskú medailu pre Slovensko v ére samostatnosti. V štafete na 4 x 7,5 km obsadili štvrtú priečku. O osem rokov neskôr o chlp ušla medaila Marekovi Matiaškovi. Smolu Slováci prelomili vo Vancouveri. Anastasia Kuzminová dokázala získať historicky prvú zlatú medailu pre našu krajinu v šprinte, k čomu pridala aj striebro zo stíhacích pretekov. Pavol Hurajt si zavesil na krk medailu bronzového lesku za bezchybný strelecký výkon v disciplíne s hromadným štartom.

V Soči bude mať naša biatlonová výprava mimoriadne ťažkú úlohu nadviazať na úspechy spred štyroch rokov. Populárna Nasťa Kuzminová v posledných dvoch sezónach dokázala vyhrať iba jedno podujatie svetového pohára. Medaila by bola pozitívnym prekvapením. Jej najväčšia súperka spred štyroch rokov Magdaléna Neunerová si už síce v 27 rokoch užíva dôchodok, vedie školu pletenia a plánuje rodičovstvo, no najťažšou súperkou bude Nórka Tora Bergerová, suverénka predchádzajúcej sezóny. Naopak, výhodou rodáčky z ruského Ťumenu by mali byť problémy v najsilnejšej nemeckej reprezentácii. Po odchode viacerých legendárnych biatlonistiek nedokázali nájsť hviezdnu náhradu. Mladá Miriam Gössnerová má zatiaľ veľké problémy so streľbou a navyše ju toto leto pri tréningu zrazilo auto, z čoho sa zatiaľ nedokázala úplne vyliečiť.

Okrem Kuzminovej budeme držať palce Janke Gerekovej, ktorá zaznamenáva z roka na rok lepšie výsledky. Čoskoro 30-ročná Liptáčka by sa mohla v jednej zo štyroch individuálnych disciplín dostať na štátom honorovanú ôsmu pozíciu, čo by bol bez pochýb veľký úspech. Od mladučkej dvojice Terézia Poliaková – Paulína Fialková zázraky čakať nemôžeme. Bude to pre nich prvá olympiáda.

V mužskej kategórii je isté, že bronz neobháji Pavol Hurajt, ktorý prežíva hlbokú výkonnostnú krízu a v Soči ukončí kariéru. Najväčším želiezkom v ohni by mal byť Matej Kazár, ktorý na seba upozornil v minulej sezóne skvelými bežeckými výkonmi. Ak by k tomu pridal potrebné strelecké šťastie, mohol by pomýšľať na umiestnenie v okolí prvej pätnástky. Dušan Šimočko s Miroslavom Matiaškom alebo mladá dvojica Otčenáš - Hasilla patria do druhej polovice výsledkovej listiny.

Velez-Zuzulová olympijskú medailu nezíska

Naša najlepšia zjazdová lyžiarka Veronika Velez-Zuzulová mala v Rusku poslednú šancu na olympijskú medailu. Rodáčka z Bratislavy absolvovala už tri slalomy na

foto: sochi2014.com

ZOH a jej najlepším umiestnením bolo desiate miesto spred štyroch rokov. Minulú zimu sa Veronika ukázala vo výbornom svetle. Vyhrala dve podujatia svetového pohára, no pred dvoma mesiacmi ju zastavilo zranenie kolena, pre ktoré napokon Soči vynechá.

Na prvý štart pod piatimi kruhmi sa teší 18-ročná Petra Vlhová, ktorá bude v Soči zbierať skúsenosti a slalomárske umiestnenie okolo dvadsiateho miesta by bolo v jej prípade veľkým úspechom. O pár priečok vyššie by mohol skončiť náš ďalší talent Adam Žampa v slalome mužov.

V ostatných disciplínach skromnejšie ciele

Stálicou slovenského lyžiarskeho neba je Alena Procházková. Tridsaťročná Banskobystričanka sa bude sústrediť najmä na najkratšiu disciplínu – šprint na 1500 metrov. Pokúsi sa zlepšiť doterajšie maximum, teda 18. miesto z poslednej zimnej olympiády. V behu na lyžiach nás bude reprezentovať aj dvojica Martin Bajčičák a Peter Mlynár. Ani jeden už nepatrí medzi najrýchlejších.

Nominačné kritériá v bobových a sánkarských disciplínach ešte neboli uzavreté, no minimálne štyria naši bobisti by sa v Soči mali objaviť. V mužskej kategórii bude o prvú dvadsiatku bojovať Jozef Ninis, u žien Viera Gbúrová a postaviť by sme mali aj mužskú dvojicu. Prvý štart na ZOH zaznamenajú iba 18-ročná krasokorčuliarka Monika Simančíková a takisto o tri roky staršia Tatiana Bodová v rýchlokorčuľovaní. Pre obe dievčatá bude úspechom vyhnutie sa posledným priečkam. Celkovo by sa malo v Soči predstaviť do päťdesiat slovenských športovcov, čo bude historické minimum.

Lukáš Timko

Zaujímavosti o ZOH 2014

- Zimné olympijské hry 2014 boli pridelené mestu Soči v roku 2006. Už rok na to Rusi začali budovať niektoré športoviská a vyčlenili približne 12 miliárd dolárov zo štátnych a súkromných zdrojov. Podľa odhadov celkovo minuli okolo 50 miliárd dolárov, čím prekonali rozpočet OH v Londýne.

- Mesto Soči je jednou z najznámejších ruských rekreačných destinácii. Ponúka prímorské, kúpeľné a horské aktivity. Turisti ho obľubujú najmä pre na ruské pomery tepú klímu. V rámci ZOH to bude najjužnejšie položené mesto histórie.

- Športovci zabojujú o medaily v 15 zimných športoch a 86 disciplínach. Najviac, po 12 disciplín, zahŕňajú beh na lyžiach a rýchlokorčuľovanie. Premiéru pod olympijskými kruhmi si odbijú ženské skoky na lyžiach.

- ZOH 2014 budú mať až trio maskotov. Ruský ľud si vo verejnom televíznom hlasovaní zvolil ľadového medveďa, leoparda a zajaca.

- Organizátori deklarujú, že blížiaca sa olympiáda bude logisticky najkompaktnejšia. Jednotlivé športoviská sa nachádzajú v dvoch centrách v blízkosti mesta Soči. Pobrežné centrum s olympijskou dedinou a hokejovými halami je od horského centra so zjazdovkami vzdialené len 30 minút cesty novovybudovanou železnicou.

- Otvárací ceremoniál sa uskutoční 7. februára na 40-tisícovom Fišt štadióne. Hokejový turnaj budú hostiť 12-tisícový Balšoj štadión a 7-tisícová Šajba aréna.

- Medzi Slovenskom a dejiskom XXII. zimnej olympiády si budeme musieť zvyknúť na dvojhodinový časový posun. Keď slovenskí hokejisti nastúpia na prvý zápas proti USA 13. februára o 16:30, na Slovensku bude 14:30.

- Vo februári býva v Soči priemerne 7 °C. Ruskí meteorológovia však neočakávajú, že plusové teploty ohrozia zimné strediská. Podľa nich nás čaká pomerne studený január a február, na viac sú pripravený na umelé zasnežovanie a majú v zásobe 450 tisíc kubických metrov prírodného snehu z minulej zimy

Jaroslav Maliňák

foto: sochi2014.com, theathletic.com

Tradícia zdobenia stromčekov pochádza z Nemecka. Jedna z prvých správ o vianočnom stromčeku je v Brémskej kronike z roku 1570. Jedľu zdobili cukrovinky, ďatle a kvetiny z papiera. Vianočné stromčeky sa najskôr udomácnili v cechových a remeselníckych domoch. Ozdobovali ich jabĺčkami, perníkmi a orechmi.

Viete, že len na Slovensku, v Česku, Maďarsku a v Rakúsku nosí darčeky Ježiško? V Rusku obdarúva Dedo Mráz, v Anglicku Father Christmas, v Nemecku Weihnachtsmann. V Škandinávii a v USA rozváža darčeky na sobom záprahu Santa Claus.

Titul najpredávanejšej vianočnej piesne si vyslúžila skladba "Do They Know It´s Christmas?" v podaní Band Aid. Vianočný hit, ktorý v roku 1984 napísal sir Bob Geldof, sa stal symbolom boja proti hladomoru v Etiópii. Band Aid tvorili Phil Collins, Paul McCartney, David Bowie a Bono.

Viete, že obľúbené medovníky majú už niekoľko tisícročnú tradíciu? Perníky sa prinášali ako obetné dary božstvám, neskôr slúžili ako ozdoba na vianočný stromček a ponúkali ich koledníkom. Už dlho pred Vianocami mali majstri medovnikári podľa tajných receptov zamiesené cesto, ktoré zrelo celé mesiace. Do koláčikov dávali až 90 druhov korenia.

Na Santa Clausa si robia nároky všetky európske severské krajiny. Podľa Nórov býva v ich meste Dröbak, má tam dokonca vlastný poštový úrad, kam mu píšu deti prosby o darčeky. Švédi sú presvedčení, že žije v ich mestečku Mora. Dáni veria, že Santa Claus žije v Grónsku a Fíni, že jeho domovom je osada Rovaniemi za polárnym kruhom.

Vianočná ruža (alebo hviezda) pochádza z Mexika. Jej názov znie v španielčine Noche buena, čiže Svätá noc. V časoch Aztékov bola symbolom nového života premŕtvych bojovníkov. Vianočná hviezda vraj očarila aj istého amerického veľvyslanca, ktorý ju odviezol do Ameriky a odvtedy zdobí sviatočne prestreté stoly miliónov ľudí sveta.

Vznik vianočných pohľadníc sa pripisuje Henrymu Coleovi. Tento riaditeľ múzea v Londýne koncom roka 1843 zabudol poslať svojim známym tradičné listy so želaním všetkého dobrého, preto zobral obrázok s vianočným motívom, dal ho vytlačiť na papier a rozoslal do sveta prvé pohľadnice.

Neodmysliteľné ozdoby vianočného stromčeka, sklenené gule, majú už vyše storočnú tradíciu. V roku 1889 si ich výrobu patentoval Francúz Pierre Dupont. Najskôr vyrábal jednofarebné fúkané gule z jemného skla a zakrátko rozšíril sortiment aj o farebné, s ornamentmi, hviezdičkami, vločkami či s kresbami kvetov.

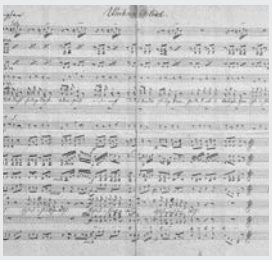

Najznámejšia vianočná koleda, Tichá noc, má už 195 rokov a spieva sa v 300 rôznych jazykoch. Po prvýkrát zaznela na Vianoce v roku 1818 v kostolíku v rakúskom Oberndorfe. Text napísal duchovný Joseph Mohr, učiteľ Franz Gruber skomponoval melódiu.

Legenda hovorí, že imelo bolo kedysi stromom, z ktorého dreva bol zhotovený kríž a na ňom zomrel Kristus. Strom od hanby zoschol, premenil sa na rastlinu a zahŕňa dobrom tých, čo pod ňou prejdú. Ale pozor! Imelo nosí šťastie tomu, kto je ním obdarovaný, nie tomu, kto si ho sám kúpi.

spracovala Nikola Kokiová, zdroj: eurotelevizia.sk foto: internet

katedrovica žurnalistov
očami študentov
žurnalistickej fotografie

WESTERNOVICA

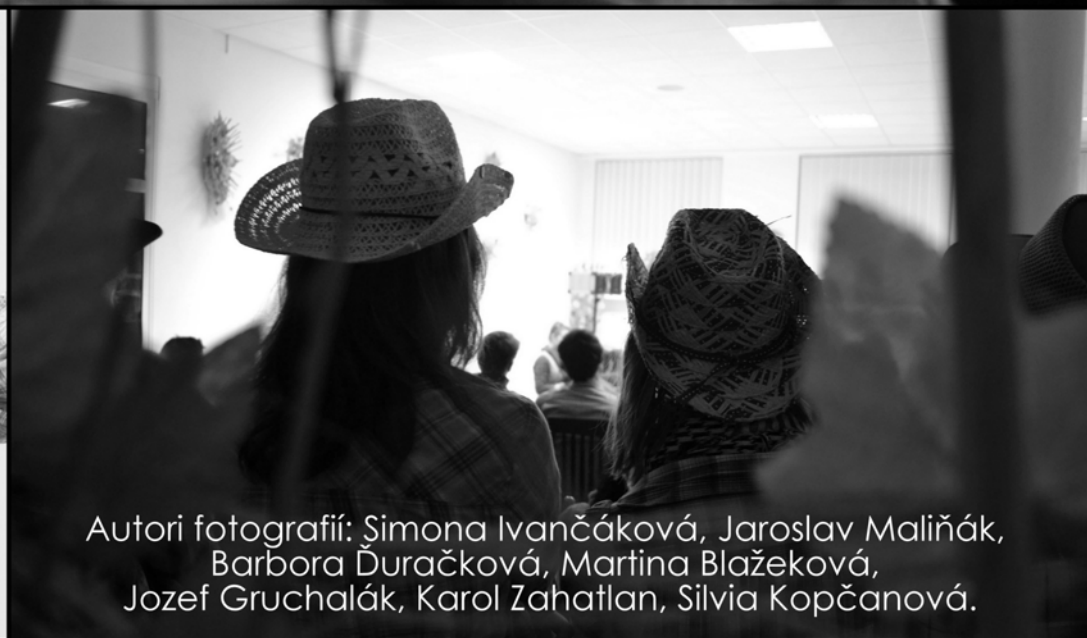

Autori fotografií: Simona Ivančáková, Jaroslav Maliňák,
Barbora Ďuračková, Martina Blažeková,
Jozef Gruchalák, Karol Zahatlan, Silvia Kopčanová.